

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU

Društva sa ograničenom odgovornošću
Inovaciono preduzetničkog centra Tehnopolis - Nikšić
01. 01. 2023. godine - 31. 12. 2023. godine

2023

Nikšić
mart 2023.

SADRŽAJ:

5	UVOD
6	SAŽETAK IZVJEŠTAJA
13	OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU
14	INFRASTRUKTURA IPC TEHNOPOLIS
14	Status svojine nepokretnosti u državini IPC Tehnopolis
16	Projekat rekonstrukcije prostora u Domu revolucije Nikšić – Dom digitalne revolucije
17	Ustupanje na korišćenje poslovnog prostora u objektu Instituta crne metalurgije Nikšić
18	Saradnja na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou
19	KADROVSKA STRUKTURA
19	Unapređenje kapaciteta zaposlenih
21	ODBOR DIREKTORA: SJEDNICE I ZASIJEDANJA
22	BIZNIS INKUBATOR
22	Osnovni cilj
22	Specifični ciljevi
22	Realizovano u periodu izvještavanja
34	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
34	Osnovni cilj
34	Specifični ciljevi
34	Realizovano u periodu izvještavanja
43	Ciljevi za 2024. godinu

44 PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

44 Osnovni ciljevi

44 Realizovano u periodu izvještavanja

48 Ciljevi za 2024. godinu

49 BIOTEHNOLOŠKA LABORATORIJA - BIOLAB TEHNOPOLIS

49 Osnovni ciljevi

49 Realizovano u periodu izvještavanja

51 Ciljevi za 2024. godinu

52 LABORATORIJA ZA INDUSTRIJSKI DIZAJN - TECHLAB TEHNOPOLIS

52 Realizovano u periodu izvještavanja

53 Ciljevi za 2024. godinu

55 DATA CENTAR

55 Osnovni ciljevi

56 Realizovano u periodu izvještavanja

58 Ciljevi za 2024. godinu

59 MARKETING

60 Interni kanali komunikacije

64 Eksterni kanali komunikacije

66 FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

UVOD

Vlada Crne Gore je na sjednici od 06. juna 2013. godine donijela Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću Inovaciono preduzetničkog centra - Tehnopolis Nikšić, kao i Statut Društva. Registracija IPC Tehnopolis u Centralni registar privrednih subjekata - CRPS, izvršena je 11. septembra 2014. godine i od tog datuma je počeo s radom u privremenim poslovnim prostorijama koje je obezbijedila Opština Nikšić. Građevinski radovi na poslovnoj zgradi IPC Tehnopolis su završeni u avgustu 2016. godine, time su stvoreni uslovi za pružanje pune podrške preduzetnicima, preduzećima, inovatorima kao i naučnicima.

IPC Tehnopolis je zvanično otvoren 17. septembra 2016. godine. Misija IPC Tehnopolis jeste podrška unapređenju nacionalnog inovacionog i preduzetničkog sistema u Crnoj Gori kroz sprovođenje skupa aktivnosti čija realizacija će razviti i unaprijediti inovacione kapacitete i inovacionu infrastrukturu za potrebe ukupnog održivog ekonomskog razvoja Crne Gore. Vizija IPC Tehnopolis je da postane međunarodno prepoznatljiv i kredibilan centar inovacione djelatnosti u Crnoj Gori koji vrši aktivnosti razvoja inovativnog preduzetništva, modernizaciju i unapređenje konkurentnosti privrede, kreiranja novih znanja, razvoja i primjene inovacija proizvoda i procesa, upotrebe inovativnih tehnologija, uvođenja novih poslovnih modela, kao i razvoj kapaciteta i infrastrukture potrebne za podršku navedenim aktivnostima. Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis u obavezi je da izvještava Vladu o svom radu i napretku, te je ovaj izvještaj pripremljen u te svrhe. Izvještaj se odnosi na period rada od 01. januara do 31. decembra 2023. godine i dostavlja se ministarstvu nadležnom za rad IPC Tehnopolis - Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija.

SAŽETAK IZVJEŠTAJA

Ključni cilj rada IPC Tehnopolis je stvaranje i unapređenje uslova za kreiranje i razvoj inovativnih ideja, usluga i proizvoda pojedinaca, startupova i preduzeća u Crnoj Gori. IPC Tehnopolis je i tokom 2023. godine intenzivno radio na postizanju ovog cilja kroz:

- Jačanje ljudskih i infrastrukturnih kapaciteta inovativnog i preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori;
- Kreiranje novih i unapređenje postojećih programa podrške u cilju razvoja inovacija u Crnoj Gori;
- Unapređenje saradnje među akterima inovativnog i preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori, njihovu promociju i umrežavanje na međunarodnom nivou;
- Unapređenje ambijenta za kreiranje i razvoj inovativnih ideja, usluga i proizvoda u Crnoj Gori.

U 2023. godini donesen je novi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, a Odbor direktora IPC Tehnopolis ga je usvojio 09. 11. 2023. godine. Za obavljanje poslova iz djelatnosti Društva sistematizovano je 27 radnih mjesta, sa 32 izvršioca, što je za jedno radno mjesto više u odnosu na prethodno važeći pravilnik. Broj zaposlenih na kraju 2023. godine iznosio je 26 što predstavlja 81% popunjenosti u odnosu na pravilnikom predviđeni broj izvršilaca. U IPC Tehnopolis na kraju 2023. godine radi 13 odnosno 50% žena, od kojih se njih 8 nalazi na menadžerskim pozicijama. U Centru za razvoj preduzetništva i upravljanje projektima angažovana su 4 (četiri) zaposlena, u Centru za podršku poslovanju angažovano je 11 (jedanaest) zaposlenih a u Centru za programske aktivnosti, istraživanje i razvoj angažovano je 8 (osam) zaposlenih. Od ukupnog broja zaposlenih 70% ima visoku stručnu spremu a preostalih 30% srednju stručnu spremu i zaposleni su na poslovima logistike (higijeničarka, ugostiteljski radnik, portir...). Prosjek godina starosti zaposlenih u 2023. godini bio je 39. U 2023. godini 3 zaposlena su raskinula radni odnos sa IPC Tehnopolis a 2 su novozaposlena. Prosječna neto zarada u IPC Tehnopolis za prosječan broj zaposlenih (takođe 26) iznosila je 745.64 €, što je i

dalje ispod prosječnog iznosa neto zarade na nivou Crne Gore. U odboru direktora, kao ključnom organu upravljanja, koji broji pet članova, nalaze se predstavnici privrednog sektora, kao i predstavnik Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija. Predsjedniku Odbora direktora definisana je naknada u nivou prosječne neto zarade IPC Tehnopolis za prethodnu godinu, dok članovima Odbora pripada polovina navedenog iznosa.

U 2023. godini IPC Tehnopolis je po prvi put od osnivanja po osnovu prenosa budžeta za 2023. godinu dobio sredstva za potrebe operativnog poslovanja, rješenjem od strane Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja broj: 0501-082/23-984/2 od 14. 06. 2023. godine po osnovu koga je odobrena isplata sredstva u iznosu od 474,604.53 €. Navedena sredstva su uplaćena u dvije tranše, 29. 06. i 05. 09. 2023. godine. Zahvaljujući navedenom, IPC Tehnopolis je redovno izmirivao sve obaveze prema zaposlenima, dobavljačima, sve poreske i druge obaveze.

Kancelarija prvog nivoa kontrole u okviru Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći u okviru Ministarstva finansija i socijalnog staranja je u 2023. godini izvršila kontrolu ukupno 11 izvještaja za sedam EU projekata i dostavila sertifikate o prihvatljivosti troškova u 100 % iznosu za svih 11 izvještaja. Ukupna vrijednost sertifikovanih izvještaja u 2023. godini iznosi 647,315.81 €, od čega je 550,218.44 € bespovratni grant, dok je 97,097.37 € iznos kofinansiranja od strane IPC Tehnopolis.

Trogodišnji overdraft kredit u iznosu od milion eura odobren 2020. godine uz garanciju Vlade Crne Gore na 800,000.00 €, uspješno je zatvoren 31. 10. 2023. godine i garancije su vraćene Vladi Crne Gore. Prva banka je za potrebe predfinansiranja i kofinansiranja EU projekata odobrila novi kredit u iznosu od 100,000.00 € sa rokom dospeljeća 27. 10. 2024. godine, kamatnom stopom 5% na godišnjem nivou i zateznom kamatom 2% na mjesečnom nivou.

U cilju kvalitetnijeg pružanja podrške inovativnom i preduzetničkom ekosistemu Crne Gore, IPC Tehnopolis je pored permanentnog unapređenja kapaciteta zaposlenih u toku 2023. godine radio i na unapređenju infarstrukturnih segme-

nata.

Odlukom Skupštine Opštine Nikšić 27. 12. 2022, za potrebe smještanja novonabavljene opreme i proširivanja infrastrukturnih kapaciteta dat je na korišćenje prostor u objektu Instituta za crnu metalurgiju, površine 182 m², bez naknade, na period od jedne godine uz mogućnost produženja vremena korišćenja do pet godina. Shodno tome, većina opreme Laboratorije za industrijski dizajn je izmještena u navedeni prostor te TechLab može na kvalitetniji način i u boljim uslovima pružati podršku inovatorima, sektoru metalske i drvo prerađivačke industrije, te razviti edukativni centar za CNC, 3D tehnologije i robotiku.

Izmještanjem dijela Laboratorije za industrijski dizajn stvorene su pretpostavke za širenje prostornih kapaciteta Biotehnoške laboratorije za dodatnih 65.27m², čime je obezbijeđen prostor u kom će se vršiti agrohemijaska analiza zemljišta, odnosno sva oprema koja se odnosi na navedene analize je stavljena u funkciju u novom prostoru koji je adaptiran za te potrebe.

Na kraju 2023. godine radovi na adaptaciji i rekonstrukciji dijela prostora Doma revolucije za potrebe Doma digitalne revolucije su u toku. Radovi su zvanično otpočeli 11. 09. 2023, dok je u postupku javne nabavke odabran izvođač radova LD gradnja. Ugovorena vrijednost radova iznosi 724,550.23 € sa PDV, dok je ugovoreni rok završetka radova 180 dana od dana uvođenja izvođača u posao. Realizacijom ovog projekta stvoriće se preduslovi za smještanje dijela visoko tehnološke opreme iz Laboratorije za industrijski dizajn, otvaranje novog Co-working prostora, kancelarijskog prostora za mikro i male kompanije; Studija za postprodukciju tona, slike i animaciju, Crowdfunding studija, Multimedijalne sale za sastanke.

Podršku Biznis inkubatora u 2023. godini dobio je 21 stanar. Broj mentorskih sesija koje su održane u okviru programa podrške za startape je ukupno 157, u vidu individualnih sesija i preko 20 grupnih sesija/radionica sa više timova u okviru više programa. Pored navedenog u Biznis inkubatoru je unaprijeđen sistem apliciranja, podrške, monitoringa i evaluacije ali i izlaska na tržište iz biznis inkubatora IPC Tehnopolis. Poboľšan je i kreiran online Evaluacioni i Aplikacioni obrazac, kreiran novi vodič za buduće stanare, gantogram razvoja

ideje i plana podrške, definisan je novi kurikulum za pred/inkubaciju, scaling program za crnogorske startape uz podršku Evropske investicione banke.

Kroz rad Biotehnoške laboratorije, pružena je podrška poljoprivrednim proizvođačima i sproveden je monitoring uređaja za upotrebu pesticida za 2023. godinu u saradnji sa Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, pregledana su 42 uređaja, održane dvije edukativne radionice u Nikšiću i Tuzima na temu "Osnovne smjernice za održavanje uređaja za primjenu pesticida". Radionicama su prisustvovala 44 učesnika. Biotehnoška laboratorija je u 2023. godini bila fokusirana na unapređenje stručnih kapaciteta osoblja Laboratorije za rad dodatnih analiza koje su definisane i koje se odnose na analize antibiotika u mlijeku i analize zemljišta, proces implementacije standarda, čime se vrši unapređenje načina poslovanja u kontinuitetu, uz ispunjavanje određenih zahtjeva standarda ISO 17025 čime se vrši priprema za proces akreditacije određenih metoda. Prisustvo brojnim obukama u zemlji i regionu obilježilo je 2023. godinu, kao i nastavak saradnje sa ključnim institucijama: Metalurško tehnološki fakultet, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, CETI, Institutom za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad.

TechLab Tehnopolis, je u 2023. godini u skladu sa ciljem osnivanja Laboratorije pružao podršku inovatorima, sproveo obuke za korišćenje novih tehnologija, te pružao dodatnu podršku učesnicima projekta CRAFTINNO dok je magistrandu programa Automatika i Industrijska elektrotehnika na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici za potrebe završnog rada pružena podrška u vidu izrade CAD modela robotske ruke i izrade djelova robotske ruke tehnologijom FDM i SLA 3D štampe. U organizaciji i izvedbi zaposlenih TechLaba u 2023. godini izdvajaju se sledeće obuke: Obuka za CNC operatere (CNC ruter i CNC glodalica) za 6 polaznika; Za potrebe projekta 3DIMPACT PLUS održano je predavanje Oblasti primjene 3D skeniranja i softverska obrada dobijenih podataka, kojem su prisustvovali profesori i studenti Arhitektonskog fakulteta; Nekoliko radionica za profesore Srednje stručne škole iz Nikšića, kroz koje su profesori ovladali osnovnim znanjima za korišćenje tehnologija 3D štampe i CNC glodanja.

Posebna pažnja u 2023. godini, bila je usmjerena na dodatno umrežavanje i jačanje saradnje sa svim ključnim akterima u oblastima inovacija i preduzetništva kako na nacionalnom tako i na regionalnom i međunarodnom nivou. Na nacionalnom nivou, fokus u 2023. godini bio je produbljivanje saradnje sa fakultetskim jedinicama Univerziteta Crne Gore, Univerziteta Donja Gorica ali i sa srednjim školama u Crnoj Gori, što je rezultiralo opremanjem Srednje stručne škole u Nikšiću edukativnom robotskom ćelijom. Sa druge strane aktivnim učešćem na brojnim međunarodnim događajima koji promovišu inovacionu kulturu i uspostavljanjem partnerstava u okviru kreiranja novih projektnih aplikacija za nove pozive IPC Tehnopolis i dalje dodatno osnažuje svoju poziciju respektabilnog i pouzdanog partnera na međunarodnom nivou. U toku 2023. godine IPC Tehnopolis je radio na ukupno 11 projekata, od čega je njih 7 završeno do 31. 12. 2023. godine. U toku 2023. godine započeta su i dva predakceleracijska programa, nacionalni BoostMeUp i regionalni RISE koji su mobilisali ciljnu populaciju u rekordnom obimu potvrđujući kredibilitet podrške koju IPC Tehnopolis nudi start-up i ekosistemu društvenog preduzetništva na nacionalnom nivou. Ukupno 17 timova unapređuje svoje ideje i kapacitete kroz ova dva programa.

Krajem 2023. godine bili su poznate i evaluacije određenih projektnih aplikacija sa kojima je IPC Tehnopolis učestvovao u okviru raznih EU programa. Za finansiranje su odobrena dva projekta u okviru programa Danube region 2021 – 2027 (od kojih je na jednom IPC Tehnopolis vodeći partner, jedini u Crnoj Gori) i dva projekta u okviru programa Interreg IPA South Adriatic 2021 – 2027. Administrativno su pozitivno ocijenjena i dva projektna prijedloga podnesena u sklopu poziva Interreg IPA CBC Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2021 – 2027. Na kraju 2023. godine na čekanju finalnih ocjena je 5 projektnih prijedloga.

U cilju podsticanja inovacione kulture i jačanja programskih aktivnosti IPC Tehnopolis a sve u skladu sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije organizovana su 73 interna događaja različitih formata, dok je u prostorijama

IPC Tehnopolis od strane klijenata organizovano još 226 događaja. Ukupan brojposjetilaca bio je 14,863. Posebno izdvajamo godišnji ciklus edukacija sa 9 obuka (Dizajn i štampa, Digitalni marketing, Finansije za nefinansijere, CNC operateri, Robotika i kodiranje za predškolce, Robotika i kodiranje za mlađe osnovce, Robotika i kodiranje za starije osnovce, 3D modelovanje i štampa za osnovce, i 3D modelovanje i štampa za srednjoškolce) sa više od 100 polaznika ali i Cross Border Coworking Conference (međunarodna konferencija o digitalnim nomadima), Startup kamp za srednjoškolce, Capitalization seminar for MSMEs, Konferenciju Poljoprivreda vođena inovacijama, Dane nauke, Demo dane za predakceleracijske programe, meet-up događaje na razne teme.

U dijelu unapređenja kadrovskih kapaciteta IPC Tehnopolis je i prethodne 2023. godine posvetio značajnu pažnju dodatnim edukacijama i usavršavanjima zaposlenih kako kroz internu razmjenu znanja i iskustava tako i kroz prisustvo brojnim radionicama, obukama, treninzima, studijskim posjetama na nacionalnom ali i međunarodnom nivou.

Zaposleni IPC Tehnopolis su članovi različitih radnih grupa za izradu zakonskih rješenja ali i izradu raznih strategija tematski povezanih sa radom IPC Tehnopolis. IPC Tehnopolis je učestvovao na brojnim sajmovima u zemlji i inostranstvu ali svoj rad promovisao širom EU, zahvaljujući bazi brojnih kontakata ostvarenim kroz projektne aktivnosti a koja je i u 2023. značajno proširena. Mreža partnerstava koju IPC Tehnopolis ima se konstantno unapređuje i formalizuje i kroz memorandume o saradnji (CETI, Agencija za investicije, Mreža organizacija za podršku poslovanju, Narodni muzeji Crne Gore, Institut za Crnu metalurgiju...) a neki od najznačajnijih sastanaka su održani sa predstavnicima ambasada Austrije, Finske, Kine, zvanična posjeta visoke delegacije NATO savezničke komande za transformaciju predvođena vrhovnim savezničkim komandantom za transformaciju generalom Philippe Lavigne, zvanična posjeta menadžmenta Ostim Teknoparka iz Turske, koji su pretpostavka za buduću uspješnu saradnju.

Promocija aktivnosti IPC Tehnopolis i inovacione kulture je sastavni dio aktivno-

sti IPC Tehnopolis. Pored online komunikacije svih važnijih aktivnosti, sajamskih aktivnosti (sajam tehnologije i inovativnih rešenja Maker Faire u Sarajevu, međunarodna konferenciji CNN TECH, Zlatiboru, Poljoprivredni sajam Berane) učešća na brojnim panelima i u zemlji i regionu, IPC Tehnopolis je u 2023. godini radio na novom web sajtu koji će biti promovisan početkom 2024. godine a koji će biti znatno unaprijeđen i sa aspekta dizajna ali i korisničkog iskustva.

IPC Tehnopolis je pomenut u Izvještaju Evropske komisije objavljenom 08. 11. 2023. u kojem je istaknuto da smo nastavili da pomažemo startapovima kroz sedam programa podrške, te da smo paralelno radili na jačanju saradnje sa lokalnim univerzitetima.

Rezultati rada IPC Tehnopolis prepoznati su i od strane premijera Crne Gore, g-dina Milojka Spajića, koji je u svom ekspozeu naveo sljedeće:

“U kontinuitetu ćemo raditi na kreiranju funkcionalnog i održivog ambijenta za razvoj inovacija i njihovu komercijalizaciju na tržištu kroz unapređenje zakonskog okvira koji se odnosi na ovu oblast, ali i sprovođenje mjera koje se odnose na: jačanje ljudskih resursa u inovacijama, unapređenje statusa inovacionih infrastruktura – u prvom redu Inovaciono-preduzetničkog centra „Tehnopolis“ Nikšić i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore u Podgorici, stimulanje tehnološkog transfera, dalje snaženje uloge i uticaja Fonda za inovacije Crne Gore, te podsticanje osnivanja i razvoja inovativnih kompanija, uz posebnu pažnju usmjerenu na startapove, stimulanje privatnog sektora za veća ulaganja u istraživanje i razvoj, pri čemu ćemo akcenat staviti na prioritetne oblasti utvrđene Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.”

OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

1.	Naziv privrednog društva	Društvo sa ograničenom odgovornošću Inovaciono preduzetnički centar TEHNOPOLIS Nikšić
	Skraćeni naziv	TEHNOPOLIS DOO
	Sjedište	Nikšić, Radoja Dakića bb
	Telefon/fax	+382 40 280 431
	Web E-mail	www.tehnopolis.me office@tehnopolis.me
2.	Broj upisa u Centralni registar Privrednog suda	5-0706064
3.	Poreski identifikacioni broj	03009645
4.	Transakcioni računi	510-88080-28 CKB 535-15602-27 Prva banka
5.	Šifra djelatnosti	7022
6.	Uprava preduzeća	Zoran Čolaković, predsjednik Odbora direktora, Specijalista matematike i računarskih nauka, Elektroprivreda Crne Gore Nevena Radović, Specijalista krivičnog prava, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Nikola Milić, član, Spec. Sc. Građevine, Željeznica Crne Gore Veselin Škuletić, član, Diplomirani inženjer elektrotehnike, Elektroprivreda Crne Gore Tijana Šućur, član, Specijalista hemijske tehnologije
	Odbor direktora (deveti saziv imenovan 03. avgusta 2023)	
	Izvršni direktor	Đorđije Malović Diplomirani pravnik

INFRASTRUKTURA IPC TEHNOPOLIS

Objekat u kojem IPC Tehnopolis obavlja djelatnost u vlasništvu je Vlade Crne Gore i zvanično je otvoren 17. 09. 2016. godine. Ovaj objekat raspolaže modernim i funkcionalnim prostorom bruto površine cca 2.000 m² i uključuje prostor za smještaj stanara, mikro, malih i srednjih preduzeća, Biotehnošku laboratoriju i Laboratoriju za industrijski dizajn, Data centar, salu za sastanke, multi-medijalnu salu, kafe i Coworking prostor - Code Hub Nikšić. Objekat IPC Tehnopolis projektovan je po najvišim standardima i predstavlja reprezentativan razvojni centar opštine Nikšić.

U objektu u kojem posluje IPC Tehnopolis nalazi se i Code Hub Nikšić, prvi zajednički prostor za rad u našem gradu, kreiran je sa ciljem da na jednom mjestu okuplja stanare Biznis inkubatora, pojedince i timove sa poslovnim idejama, startapove, digitalne nomade, IT preduzeća, studente, freelancere, turiste i putnike kojima je potreban prostor za rad, kao i svim osobama koje žele da ostvare poslovne kontakte, dobiju mentorsku podršku i postanu dio coworking zajednice. Ovaj prostor zauzima površinu od 200 m² i ima 30 mjesta za rad. U sklopu Code Hub-a nalaze se i kabine za skype sastanke, soba za relaksaciju i kuhinja koja je na raspolaganju svim korisnicima zajedničkog prostora.

U objektu u kojem posluje IPC Tehnopolis nalaze se i infrastrukturni segmenti: Biotehnoška laboratorija - BioLab u ukupnoj površini od 140,41 m², Laboratorija za industrijski dizajn - TechLab u ukupnoj površini od 87,38 m² i Data centar površine 38,14 m².

Status svojine nepokretnosti u državini IPC Tehnopolis

Prilikom osnivanja IPC Tehnopolis, u Odluci o osnivanju i Statutu, utvrđeno je da osnivački kapital društva pored 30,000.00 € novčanog kapitala predstavlja i

zgrada nekadašnjeg Doma vojske u Nikšiću. Na osnovu Odluke i Statuta, ovlašćeni predstavnik IPC Tehnopolis je Upravi za nekretnine PJ Nikšić podnio inicijalni zahtjev za upis prava svojine DOO Tehnopolis nad nepokretnostima pobrojanim u navedenim aktima. Nakon ovog momenta došlo je do izmjena Odluke o osnivanju i Statuta u dijelu osnovnog kapitala društva na način što je ispod nepokretnosti pobrojanih dodat stav da „svojinska ovlašćenja nad pobrojanim nepokretnostima vrši Vlada Crne Gore“. U postupku pred katastrom je došlo do zastoja, iz razloga što tako formulisan član ne može biti osnov (clausula intabulandi) za upis prava svojine. Iz izloženog se zaključuje da postoji potreba definisanja statusa zgrade i na osnovu zauzetog stava izvršiti izmjene Odluke o osnivanju i Statuta te samim tim i faktičkog kapitala društva.

Sa tim u vezi, Odbor direktora je na osnovu zaključaka sa sjednice koja je održana 25. 07. 2019. Ministarstvu nauke uputio inicijativu za izmjene osnivačkih akata društva Statuta i Odluke o osnivanju i predložio sledeće:

- Da Osnivač izvrši izmjene i dopune Odluke o osnivanju i Statuta IPC Tehnopolis na način da ukloni nenovčani kapital društva u vidu nepokretnosti pobrojanih u listu nepokretnosti 3746 KO Nikšić;
- Da Osnivač dopuni navedene osnivačke akte ili drugim odgovarajućim pravnim aktom da saglasnost da IPC Tehnopolis izvrši upis prava upravljanja i plodouživanja na navedenoj nepokretnosti i da na taj način stekne pravo na upravljanje kao i pravo da korisnicima Biznis inkubatora i drugim licima daje u zakup prostorije kojima raspolaže;
- Da se nakon izvršenja navedenih promjena, stanje kapitala evidentira u javnim evidencijama.

Krajem jula 2022. godine održan je sastanak sa ministarkom iz Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja iz saziva 43. Vlade Crne Gore, g-đom Biljanom Šćepanović. Na navedenom sastanku predstavnici ministarstva su upoznati i sa ovim pitanjem.

Tokom 2023. godine nije bilo aktivnosti po ovom osnovu.

Projekat rekonstrukcije prostora u Domu revolucije Nikšić – Dom digitalne revolucije

Usljed potpunosti prostornih kapaciteta u objektu u kome obavlja djelatnost, IPC Tehnopolis se početkom 2020. godine obratio Opštini Nikšić zahtjevom za ustupanje na korišćenja prostora u Domu revolucije Nikšić. U aprilu 2020. godine zaključen je Ugovor o davanju na korišćenje poslovnog prostora u objektu Doma revolucije između Opštine Nikšić i Ministarstva nauke, koje je u tom periodu vršilo nadzor nad radom IPC Tehnopolis. Navedenim Ugovorom poslovni prostor površine 828 m² ustupljen je na korišćenje IPC Tehnopolis, na neodređeno vrijeme. Nakon zaključivanja navedenog ugovora, izrađeno je idejno rješenje rekonstrukcije poslovnog prostora na koje je Glavni gradski arhitekta izdao saglasnost nakon čega je izrađen glavni projekat rekonstrukcije prostora kao i revizija glavnog projekta.

Na kraju 2023. godine radovi na adaptaciji i rekonstrukciji dijela prostora Doma revolucije za potrebe Doma digitalne revolucije su u toku. Radovi su zvanično otpočeli 11. 09. 2023, dok je u postupku javne nabavke odabran izvođač radova LD gradnja. Ugovorena vrijednost radova iznosi 724,550.23 € sa PDV, dok je ugovoreni rok završetka radova 180 dana od dana uvođenja izvođača u posao. Realizacijom ovog projekta stvoriće se preduslovi za smještanje:

- dijela visoko tehnološke opreme iz Laboratorije za industrijski dizajn,
- otvaranje novog Coworking prostora,
- kancelarijskog prostora za mikro i male kompanije,
- studija za postprodukciju tona, slike i animaciju,
- crowdfunding studija,
- multimedijalne sale i
- sale za sastanke.

Ustupanje na korišćenje poslovnog prostora u objektu Instituta crne metalurgije Nikšić

S obzirom na to da su postojeći prostorni kapaciteti IPC Tehnopolis popunjeni, a da prostor u Domu revolucije još uvijek nije priveden namjeni javila se potreba za dodatnim prostorom kako bi se novonabavljena oprema Biotehnološke laboratorije i Laboratorije za industrijski dizajn stavila u funkciju.

U cilju iznalaženja rješenja i po pribavljanju saglasnosti Odbora direktora, menadžment IPC Tehnopolis se obratio predsjedniku Opštine Nikšić zahtjevom za ustupanje prostora koji se nalazi u okviru kompleksa objekta Instituta za crnu metalurgiju AD Nikšić.

Odlukom Skupštine Opštine Nikšić 27. 12. 2022, za potrebe smještanja novonabavljene opreme i proširivanja infrastrukturnih kapaciteta dat je na korišćenje prostor u objektu Instituta za crnu metalurgiju, površine 182 m², bez naknade, na period od jedne godine uz mogućnost produženja vremena korišćenja do pet godina. Shodno tome, većina opreme Laboratorije za industrijski dizajn je izmještena u navedeni prostor te TechLab može na kvalitetniji način i u boljim uslovima pružati podršku inovatorima, sektoru metalske i drvo prerađivačke industrije, te razviti edukativni centar za CNC, 3D tehnologije i robotiku.

Saradnja na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou

U 2023. godini nastavljena je uspješna saradnja sa institucijama od značaja za funkcionisanje IPC Tehnopolis. U cilju razvijanja partnerskih odnosa, širenja opsega usluga koje možemo pružati i otvaranja mogućnosti zajedničkog učešća na projektima, kontinuirano se radi na umrežavanju sa institucijama iz akademskog sektora, razvojnim agencijama kao i renomiranim kompanijama u zemlji i inostranstvu.

U izvještajnom periodu, IPC Tehnopolis je zaključio memorandume o saradnji sa: Akcionarskim društvom Institut za crnu metalurgiju Nikšić, F6S Network Ireland limited, Javnom ustanovom Narodni muzej Crne Gore Cetinje, Nacionalnom Turističkom organizacijom Crne Gore, Fondom za zaštitu zivotne sredine (Eko Fond DOO), Biznis centrom Bar, Biznis centrom Berane, DOO Agencija za razvoj i podršku poslovanju Cetinje, Memorandum o uspostavljanju lokalnog partnerstva za zapošljavanje sa Opštinom Nikšić, Zavodom za zapošljavanje Crne Gore, Lokalnim javnim emiterom Radio-televizijom Nikšić, JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom, JU Centar za socijalni rad za Opštine Nikšić, Šavnik i Plužine, Akcionarskim privrednim društvom Elektroprivreda Crne Gore, Željezaram Nikšić, JU Srednja stručna škola Nikšić, JU Prva srednja stručna škola, JU Srednja ekonomska-ugostiteljska škola, NVO Centar za romske inicijative, NVO Biznis centar Nikšić, kao i sa Turističkom organizacijom Nikšić.

KADROVSKA STRUKTURA

U 2023. godini donesen je novi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, a Odbor direktora IPC Tehnopolis ga je usvojio 09. 11. 2023. godine. Za obavljanje poslova iz djelatnosti Društva sistematizovano je 27 radnih mjesta, sa 32 izvršioca, što je za jedno radno mjesto više u odnosu na prethodno važeći pravilnik. Broj zaposlenih na kraju 2023. godine iznosio je 26 što predstavlja 81% popunjenosti u odnosu na pravilnikom predviđeni broj izvršilaca. U IPC Tehnopolis na kraju 2023. godine radi 13 odnosno 50% žena, od kojih se njih 8 nalazi na menadžerskim pozicijama. U Centru za razvoj preduzetništva i upravljanje projektima angažovana su 4 (četiri) zaposlena, u Centru za podršku poslovanju angažovano je 11 (jedanaest) zaposlenih a u Centru za programske aktivnosti i razvoj istraživanja angažovano je 8 (osam) zaposlenih. Od ukupnog broja zaposlenih 70% ima visoku stručnu spremu a preostalih 30% srednju stručnu spremu i zaposleni su na poslovima logistike (higijeničarka, ugostiteljski radnik, portir...). Prosjek godina zaposlenih u 2023. godini bio je 39. U 2023. godini 3 zaposlena su raskinula radni odnos sa IPC Tehnopolis a 2 su novozaposlena. Prosječna neto zarada u IPC Tehnopolis za prosječan broj zaposlenih (takođe 26) iznosila je 745.64 €, što je i dalje ispod prosječnog iznosa neto zarade na nivou Crne Gore.

Unapređenje kapaciteta zaposlenih

U toku 2023. godine fokus je bio na edukaciji kadra, a sve u cilju unapređenja vještina i kompetencija zaposlenih od čega izdvajamo:

- obuka održana u Italiji u okviru Fila Plus projekta na temu *Uloga i primjena upravljanja projektima za transfer tehnologije na univerzitetima i istraživačkim centrima*;
- kurs *Klimatske promjene, obnovljivi izvori energije, izazovi i rješenja u poljoprivredi*;

- obuka za uspostavljanje metode za analizu farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u uzorcima mlijeka, konkretno 17 antibiotika;
- obuka za sprovođenje osnovnih analiza zemljišta na Institutu za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu;
- obuka za rad na opremi Eijkelkamp, koja se odnosi na rad na terenu (uzorkovanje i mjerenje određenih fizičkih parametara zemljišta);
- obuka za rad na aparaturi za određivanje azota u zemljištu metodom po Kjeldahlu;
- uspostavljanje metoda iz analitike osnovnih svojstava zemljišta u uslovima laboratorije.

Navedene obuke su poslužile sticanju novih znanja i vještina zaposlenima u Biotehnološkoj laboratoriji - BioLab Tehnopolis.

Takođe u toku 2023. godine u fokusu je bila i edukacija zaposlenih u Laboratoriji za industrijski dizajn – TechLab Tehnopolis, a koja je za cilj imala unapređenje znanja i vještina i kompetencija zaposlenih u Laboratoriji kroz:

- Obuku za korišćenje vertikalnog mašinskog obradnog centra – DMG M1 Prokurs;
- Obuku za upravljanje i programiranje edukativne robotske ćelije – FANUC ER 4-iA.

Obuka za korišćenje vertikalnog mašinskog obradnog centra “DMG M1 Prokurs” je održana u julu i uspješno završena shodno programu i planu obuke, dok je obuka za upravljanje i programiranje edukativne robotske ćelije “FANUC ER 4-IA” takođe uspješno završena s tim da je obuka završena u novembru 2023. godine.

Osim unapređenja znanja i kapaciteta zaposlenih, tokom 2023. oni su takođe samostalno pripremali kurikulume i prenosili znanja drugim pojedincima i organizacijama. Tako je BioLab Tehnopolis održao dvije edukativne radionice u Nikšiću i Tuzima na temu *Osnovne smjernice za održavanje uređaja za primjenu pesticida*. Radionicama su prisustvovala 44 učesnika.

Od obuka i radionica koje su organizovali i održali zaposleni Laboratorije za

industrijski dizajn izdvajaju se:

- Obuka za CNC operatere (CNC ruter i CNC glodalica) za 6 polaznika;
- Za potrebe projekta 3DIMPACT PLUS održano je predavanje Oblasti primjene 3D skeniranja i softverska obrada dobijenih podataka, kojem su prisustvovali profesori i studenti Arhitektonskog fakulteta;
- Nekoliko radionica za profesore Srednje stručne škole iz Nikšića, kroz koje su profesori ovladali osnovnim znanjima za korišćenje tehnologija 3D štampe i CNC glodanja.

Osim navedenih, zaposleni su učestvovali u radionicama i obukama sličnih organizacija i institucija te na taj način razmjenjivali znanja o pojedinim oblastima.

ODBOR DIREKTORA: SJEDNICE I ODLUKE

Odbor direktora IPC Tehnopolis je zasijedao ukupno 7 puta u toku 2023. godine. U VIII sazivu održao 4 sjednice a u IX sazivu 3. U aktuelnom IX sazivu, imenovan je jedan novi član u odnosu na prethodni i to Nevena Radović, a nakon ostavke na članstvo Marijete Barjaktarović Lanzardi.

Pored redovnih odluka o usvajanju finansijskih iskaza i Programa rada, kao i izbora predsjednika Odbora direktora i poslovnog sekretara, ključne odluke koje je donio Odbor direktora u 2023. godini pobrojane su u nastavku:

- Usvajanje izmijenjenog Poslovnika o radu Odbora direktora;
- Usvajanje izmijenjenog Pravilnika o zaradama i naknadama i drugim primanjima;
- Usvajanje izmijenjenog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- Odluka o usvajanju Knjige procedura IPC Tehnopolis;
- Saglasnost za potpisivanje ugovora projekat BEYOND;
- Saglasnost za zaključivanje Ugovora o subvenciji u sklopu projekta RTIT;
- Saglasnost za zaključivanje Ugovora o partnerstvu u okviru projekta CapTTict;
- Saglasnost na potpisivanje Ugovora o kreditu.

BIZNIS INKUBATOR

Osnovni cilj

Osnovni cilj Biznis inkubatora IPC Tehnopolis je razvoj inovativnog preduzetništva, modernizacija i unapređenje konkurentnosti privrede, kreiranje novih znanja, razvoja i primjene inovacija proizvoda i procesa, upotreba inovativnih tehnologija, uvođenje novih poslovnih modela, kao i razvoj kapaciteta potrebnih za podršku navedenim aktivnostima.

Specifični ciljevi

Specifični ciljevi Biznis inkubatora u periodu januar 2023 – decembar 2023. su bili sljedeći:

- kreiranje i sprovođenje aktivnosti i programa podrške razvoju poslovnih ideja, sa fokusom na inovativne poslovne ideje;
- unapređenje znanja i vještina u preduzetničkom ekosistemu u Crnoj Gori u skladu sa prepoznatim potrebama kroz organizaciju različitih edukativno-promotivnih formata događaja;
- unapređenje sistema apliciranja, podrške, monitoringa i evaluacije i izlaska na tržište iz Biznis inkubatora IPC Tehnopolis i usklađivanje sa primjerima najbolje prakse u Evropskoj uniji;
- izgradnja kapaciteta zaposlenih u Biznis inkubatoru IPC Tehnopolis;
- širenje mreže međunarodnih partnera.

Realizovano u periodu izvještavanja

U toku izvještajnog perioda, Biznis inkubator IPC Tehnopolis je pružio podršku za 21 stanara, u cilju razvoja i unapređenja njihovih poslovnih ideja. Van sistema predinkubacije i inkubacije pružena je pomoć u domenu ideacije, analize

tržišta, apliciranja za različite pozive, preseljenja biznisa iz inostranstva, pomoći pri započinjanju biznisa i jednodnevnih ili višednevnih preduzetničkih obuka za 47 registrovanih preduzeća, timova ili pojedinca, a započet je proces apliciranja sa još četiri aplikanta. Među stanarima Biznis inkubatora je 5 rukovoditeljki startapa; u BoostMeUp predakceleraciji su 4 žene rukovoditeljke ili 40%, a od finansijski podržanih 3, ili 50%.

Ukupan broj novih stanara u toku izvještajnog perioda je 7, svi su dobili podršku pri registraciji preduzeća ili drugog oblika organizacije (NVO, NIU), u dijelu razvoja ideje, umrežavanja i informisanjima o svim dostupnim mjerama podrške i pomoći pri apliciranju za otvorene pozive koji su bili relevantni za njihov dalji razvoj. Kada je riječ o preostalim stanarima Biznis inkubatora, tokom izvještajnog perioda kontinuirano je pružana je podrška shodno aktuelnim ugovorima i pojedinačnim potrebama timova.

U saradnji sa Sektorom za pravne poslove, pripremljena je dokumentacija i data podrška pri registrovanju preduzeća/organizacije za 10 timova ili pojedinaca. Četiri tima su bili stanari Biznis inkubatora, dok su ostali bili ili u jednom od programa podrške, procesu apliciranja ili je podrška bila jednokratnog karaktera.

Poseban segment podrške, koji proširuje podršku Biznis inkubatora IPC Tehnopolis, predstavlja coworking prostor CODE Hub Nikšić koji svakodnevno bez naknade koristi više od 20 freelancer-a, preduzetnika, studenata, nevladinih organizacija dok je ukupan broj prijavljenih korisnika prostora je 63.

Detaljniji prikaz poslovnih ideja timova i vrste podrške koja im je pružena je tabelarno prikazan u nastavku.

Tabela BI 1: Struktura i opis ideja aktuelnih stanara Biznis inkubatora IPC Tehnopolis

Biznis inkubator IPC Tehnopolis	Timovi	Opis poslovne ideje	Stepen razvoja poslovne ideje
➤ Predinkubacija	Marko Babić	Web platforma za agroturizam	Radi na MVP
	Milica Lalatović	Usluga on-line savjetovanja i aplikacija za žene dojilje	Aktivna na tržištu; radi na MVP
	Danijela Radulović	PROFILMIA – komercijalno usmjeren istraživački projekat u oblasti virtualne produkcije	Izdala stručnu knjigu; Radi na fundraising-u.
	Radoš Malidžan	Vigvam – inovativni poklopac koji sprečava prskanje i širenje mirisa prilikom prženja	PoC; Radi na zaštiti patenta
➤ Inkubacija	Midis	Geometarski biro	Aktivni na tržištu;
	DeltaHes	Softverska rješenja za praćenje, analizu i optimizaciju proizvodnog procesa	MVP; BoostMeUp program; dobili sredstva od FZICG;
➤ Virtuelna inkubacija	Reenergy	roofko.me – sve o solarnoj energiji na jednom mjestu	MVP; Dobili sredstva od FZICG
	Virto	3D vizualizacija prostora / arhitektonski biro	Rade na MVP-u, uz redovno poslovanje
	UHURA Solution	AI rješenje za provjeru ugovora	Postinkubacija
	ALBERT WELDING	Inovativni lako prenosivi 3 u 1 aparat za varenje i sječenje	Aktivni na EU tržištu
	Sergei Vasilev	Aplikacija SPRAY IT – AI alatka za prepoznavanje i otklanjanje predmeta iz videa	Razvili MVP;
	Meditera DOO	Arhitektura, dizajn enterijera i proizvodnja namještaja i prefabrikovanih objekata uz pomoć CNC tehnologija	Aktivni na tržištu; Podržani kroz konkurs Kreativna CG
	MIDSI –BIOADA	Edukacija i naučna istraživanja u AI oblasti; analiza i otkrivanje biomarkera uz pomoć AI tehnologije	Rade istraživanja; U procesu osnivanja NIU; fundraising
	Spectro Solution	Rano otkrivanje požara uz pomoć AI koji dobija podatke s običnih kamera	MVP; Dobili sredstva kod FZICG
	DOO MonTEch Innovation	Više patenata u oblasti hidrodinamičke kavitacije / Inovativni gorionik	Osnovali DOO; Imaju nekoliko nacionalna patenta u Kazahstanu
	Yoctoconnect DOO	Smart Home CONNECT, softver i paleta hardverskih proizvoda.	Aktivni na svjetskom tržištu
➤ Podrška pod komercijalnim uslovima	New Additive	Poslovanje vezano za 3D tehnologiju	Aktivni na tržištu
	Bad Brain	Studio za dizajn i štampu	Aktivni na tržištu
	ChoDex Studio	Softverska kompanija / platform Statisti.me	Aktivni na tržištu / Rade na MVP
	Minuta do posla	Karijerno savjetovanje / jobiry.me	Postinkubacija
	Increment Tech	Softverska kompanija / lansirali startup u Australiji u oblasti rješenja za e-commerce	Aktivni na tržištu
➤ Aplikanti	Smart HR	HR alat koji pokreće AI & ML	Faza ideacije
	Boqo	Inovativni eko proizvodi od reciklirane gume i specijalnih betona.	MVP za tri proizvoda
	Inovation Minds	Aplikacija za regulisanje reda vožnje	Rade na PoC
	Tech Lite	AI aplikacija za komunikaciju gluvonijemih	Rade na PoC

U toku 2023. godine, podržano je 8 inovatora, od kojih je jedna žena. Tri inovatora su stanari Biznis inkubatora (Ruslan Dusaev - Yoctoconnect, Sergey Smailov – MonTEch Innovation, i Radoš Malidžan - Vigvam), dok su ostali podržani van sistema inkubacije. U 2023. godini IPC Tehnopolis nije imao mogućnost da ove inovatore podrži finansijski, ali podrška je pružana preko rada TechLab-a (Nikola Milić) ili u vidu konsultatske, mentorske i podrške u vidu umrežavanja, ali i vidu pripremanja dokumentacije za otvaranje preduzeća, pomoći pri procesu zaštite intelektualne svojine, prijave u Registar inovacione djelatnosti i slično, kao što se može vidjeti u tabeli BI 2.

Tabela BI 2: Podržani inovatori van programa inkubacije

Biznis inkubator IPC Tehnopolis	Inovator	Opis inovacije	Vrsta podrške
➤ Značajnija podrška inovatorima van programa inkubacije	Nikola Milić	Projektovanje i izrada robotske ruke	Izrada prototipa i mašinskih crteža u TechLab-u; konsalting.
	Vaso Manojlović	Istraživanje i reciklaža rijetkih zemalja i superprovodnika	Umrežavanje; pomoć u apliciranju za fondove.
	Batrić Krvavac	MadPack	Pomoć u izradi prototipa; registracija firme; konsalting.
	Anđela Simović	istraživanje i proizvodnja zelenih inhibitora	Pomoć u biznis edukaciji; pomoć pri apliciranju na konkurse.

Tabela BI 3 pruža pregled podržanih pravnih i fizičkih lica koji nijesu bili u programu inkubacije ili u nekom od programa podrške. Podaci obuhvataju oblik organizacije, ime/naziv, opis poslovne ideje/aktivnosti i vrstu podrške. Raznolikost podržanih ideja se odnosi na: softverski razvoj, istraživanje dron tehnologije, platforme za povezivanje u oblasti materinstva, turizma, proizvodnje, optimizaciju trgovine na berzi, reciklažu, agroturizam i druge. Podrška varira od umrežavanja, analize tržišta do podrške pri osnivanju firmi i apliciranju za fondove. U Tabeli BI 4 se može vidjeti s kojim državnim institucijama/organizacijama je najviše dijeljeno znanje i iskustvo. Ova raznolikost pokazuje širinu potreba u preduzetništvu i kompleksnost prilagođene podrške.

Tabela BI 3: Podržana pravna i fizička lica van programa inkubacije

Oblik organizacije	Ime / naziv	Opis poslovne ideje / aktivnosti	Vrsta podrške	
➤ Startup	PAID	Softver za optimizaciju trgovine na berzi	Podrška u procesu prikupljena sredstava i upisa u Registar inovacione djelatnosti	
	MO DRONE	R&D dron tehnologije	Podrška pri apliciranju za EU fondove; razmjena iskustava sa tehnologijom dronova	
	LetsBeParents	Platforma usmjerena na uvezivanje svih zainteresovanih strana u vezi sa materinstvom i vještačkom oplodnjom	Umrežavanje; upoznavanje s crnogorskim ino ekosistemom	
	Dragonfly	Ideja usmjerena na upotrebu dronova i AI tehnologije u industriji turizma	Umrežavanje; validacija ideje; Podrška pri analizi tržišta i zakonske regulative	
➤ Strana firma	Grimvision (Njemačka)	Producerska kuća	Umrežavanje; podrška pri preseljenju biznisa u CG	
	STRATEKS INTERNATIONAL (UAE)	Fabrika HPL materijala	Umrežavanje; podrška pri preseljenju biznisa u CG	
➤ Strano fizičko lice	Matvey Sukhanov (Izrael/Njemačka)	Hierfelix	Umrežavanje; validacija ideje; Podrška pri analizi tržišta i zakonske regulative	
	Dušan Krstić (Srbija)	"Elektronska pametna čobanica"	Umrežavanje; upoznavanje s crnogorskim ino ekosistemom	
	Prof. dr Ana Pobel (Bjelorusija)	EU4digital@ey.com	Umrežavanje; podrška pri preseljenju poslova u CG	
	Alex Kandrashou (Ukrajina)	Turistička platforma	Umrežavanje; podrška pri preseljenju biznisa u CG	
	Andrej Mogin (Rusija/Indija)	Cloud & ciber security	Umrežavanje; podrška pri preseljenju biznisa u CG	
	Nathan Laufer (Francuska)	French Tech Podgorica	Umrežavanje; upoznavanje s crnogorskim ino ekosistemom	
	Bojan Bacanović (Njemačka)	Reciklaža elektronskih uređaja i solarnih panela	Umrežavanje; podrška pri preseljenju biznisa u CG	
	Davide Boccinini (Italija)	Rešenja za elektronsko plaćanje	Umrežavanje; podrška pri preseljenju biznisa u CG	
	Gordana Andrijašević (Holandija)	Proizvodnja melema / otvaranje hotela na Žabljaku	Umrežavanje; podrška pri pokretanju biznisa u CG	
	Vedran Mutavčić (Slovenija)	Aqvarius eko kamp	Umrežavanje; podrška pri pokretanju biznisa u CG	
	➤ Domaća firma / Tradicionalni biznis	Amplitudo	Softverska kompanija	Zakup kancelarije
		M Lab	Bio laboratorija	Konsultanska podrška pri osnivanju firme; preduzetnička obuka
		Timer & CO	Edukativni centar	Zakup kancelarijskog prostora
Poliglot group		Škola stranih jezika	Zakup kancelarijskog prostora	
ARKA		Turistička agencija / Eko-eduko kamp Lukovo	Ideacija; pomoć pri pisanju projekta	
PUROVIĆ DOO		Drvena industrija	Podrška pri apliciranju na pozive MER-a	
Monte Grow		Proizvodnja CBD ulja	Podrška pri apliciranju na pozive MER-a	
Wonderwall		Štampa na svim materijalima	Podrška pri analizi tržišta	
Bogdan Manojlović		Umjetnička livnica	Preduzetnička obuka; ideacija; konsultanska podrška	
Petar Vujičić		Poljoprivredna proizvodnja	Podrška pri analizi tržišta i uvoza opreme	
➤ Pojedinaac	Boško Rakojević	Reciklaža guma	Podrška pri analizi tržišta i zakonske regulative	
	Veljko Jeretin	Restoran Bufalo; dječija igraonica	Ideacija; preduzetnička obuka; podrška pri analizi tržišta	
	Mičo Janičić	Agroturizam	Pomoć pri apliciranju za IPARD III	
	Nikola Anđelić	Agroturizam	Pomoć pri apliciranju za IPARD III	
	Marko Popović	BM parketi, prodaja savremenih alata i materijala	Konsultanska podrška pri osnivanju firme	
	Slađana Đukić	Specijalizovana agencija za čišćenje	Podrška pri osnivanju firme; preduzetnička obuka;	
	Katarina Đelović	Geodetski biro	Preduzetnička obuka; ideacija	
	Luka Vučić	Web platforma razmeni.me	Preduzetnička obuka; ideacija	
	Nikola Čolaković	Gejming igraonica	Konsultanska podrška pri osnivanju firme	
	Đuro Radonjić	Štampa na svim materijalima	Ideacija; preduzetnička obuka; podrška pri analizi tržišta	
	Vuk Dakić	Platforma za zapošljavanje	Ideacija; podrška pri analizi tržišta	
Željko Stijepović	Građevinska kompanija	Konsultanska podrška pri osnivanju firme		

Tabela BI 4: Institucije/organizacije s kojima je vođena intezivnija razmjena iskustava

	Ime / naziv	Opis poslovne ideje/aktivnosti	Vrsta podrške / saradnje
➤ Organizacija / institucija	Opština Tivat	Formiranje biznis inkubatora	Transfer znanja i metodologije rada Biznis inkubatora
	Opština Danilovgrad	Kreiranje podrške preduzetništvu	Transfer znanja u dijelu rada s preduzetnicima
	RISC Priboj	Formiranje biznis inkubatora	Transfer znanja i metodologije rada Biznis inkubatora
	Opština Herceg Novi	Kreiranje podrške preduzetništvu	Transfer znanja u dijelu rada s preduzetnicima
	Opština Nikšić	Razmatranje modela funkcionisanja biznis zona	Izrada studije i davanje predloga načina organizovanja
	Biznis centar Berane	Kreiranje usluga centra	Transfer znanja u dijelu formiranja subvencionisanih cijena usluga
	Opština Podgorica	Formiranje biznis inkubatora	Transfer znanja u dijelu rada s preduzetnicima
	Srednja stručna škola u Nikšiću	Formiranje kabineta za aditivne i CNC tehnologije	Donacija opreme za kabinet za aditivne i CNC tehnologije
	Izviđačka četa Tibor	Edukacija u polju preduzetništva	Grupna preduzetnička obuka

Kroz programe podrške koje je IPC Tehnopolis samostalno ili sa partnerima implementirao u toku izvještajnog perioda, pružena je podrška za 35 razvojnih timova, startapa ili mikro preduzeća u cilju razvoja njihovih inovativnih preduzetničkih ideja. Dodatno, 25 timova se registrovalo na mentorsku platformu STARTUPUSPEH.COM.

Pored navedene formalne podrške koja je pružena kroz rad Biznis inkubatora IPC Tehnopolis, u toku izvještajnog perioda su pružene konsultacije za preko 100 zainteresovanih strana, od kojih se ta podrška može smatrati značajnijom za 42 preduzeća/tima, kao što se može vidjeti u Tabeli BI 5. Konsultacije su se u najvećem obimu odnosile na smjernice za dalji razvoj poslovnih ideja sa posebnim fokusom na teme poput razvoja poslovnog modela i teme vezane za pitanja tržišta (istraživanje, validacija, itd), prepoznavanje alternativnih izvora finansiranja za dalji razvoj poslovnih ideja sa posebnim fokusom na dostupne međunarodne izvore finansiranja te podršku u navedenom procesu, podršku u dijelu internacionalizacije poslovanja, registraciju kompanije, zaštitu prava intelektualne svojine, itd.

Osim redovne podrške Biznis inkubatora, IPC Tehnopolis je u toku izvještajnog perioda razvio i nastavio da implementira više specifičnih i ciljanih programa podrške razvoju inovativnih preduzetničkih ideja u cilju povezivanja sopstvenih snaga u istraživanju i inovacijama s potrebama privrede, odgovarajući na koherentan način na rastuće mogućnosti i razvoj tržišta, povezivanje istraživačko-inovacionih resursa s ograničenim brojem determinisanih prioriternih privrednih oblasti definisanih kao prioritne u relevantnim strateškim dokumentima.

Navedeni programi su sljedeći:

- Treća generacija programa predakceleracije u Crnoj Gori – BoostMeUp;
- Regionalni inkubator za socijalne preduzetnike – RISE;
- Scaling program za crnogorske startape (u okviru “Twinning Cooperation Programme” - The Main Project under the title “INNOVATION SUPPORT PROGRAMME FOR WESTERN BALKANS”);
- Mentoring platforma STARTUPUSPEH.COM (prekogranična onlajn platforma za mentorstvo uvedena u start-up ekosistem - u okviru projekta „Kreiranje podsticajnog poslovnog okruženja za zapošljavanje mladih u prekograničnom području Republike Srbije i Crne Gore – BEYOND”);
- Startup kamp za mlade (u okviru projekta „Kreiranje podsticajnog poslovnog okruženja za zapošljavanje mladih u prekograničnom području Republike Srbije i Crne Gore – BEYOND”).

Razvojem i implementacijom navedenih programa pružio se značajan doprinos razvoju inovativnog ekosistema u Crnoj Gori kroz razvoj modela finansiranja i pristupa kapitalu, kreiranje i širenje znanja, povećanje dostupnosti talenata, razvoj preduzetničke kulture i olakšan pristup tržištu te je napravljen još jedan korak u stvaranju potrebnih preduslova da se Crna Gora u skladu sa ciljevima S3 Strategije priključi inicijativi Evropske unije kojom se potencira novi model ekonomskog razvoja na nacionalnom ili regionalnom nivou zasnovan na ciljanoj podršci naučno-istraživačkim i inovativnim aktivnostima.

Kroz BoostMeUp program podršku je dobilo 28 razvojnih timova sa inovativnim idejama, od čega je 23 tima odabrano da u okviru Bootcamp-a programa prezentuje svoje ideje i radi sa predstavnicima konzorcijuma projektnih partnera i međunarodnim, regionalnim i nacionalnim mentorima. Šest najbolje ocijenjenih ideja (Tabela BI 6) sa Bootcamp-a sa najvećim potencijalom za rast i razvoj su odabrani i dobili su podršku kroz višemjesečni program predakceleracije u okviru kojeg će raspolagati sa finansijskom podrškom od po 7.000,00 € po timu, uz mentorski program u čak 10 modula, korišćenja resursa Data centra, Laboratorije za industrijski dizajn – TechLab Tehnopolis, Biotehnoške laboratorije – BioLab Tehnopolis, kao i korišćenje coworking prostora i ostale infrastrukture partnera. Četiri tima su dobila nefinansijsku podršku koja se sastoji od mentorskog programa u 10 modula, usluge korišćenja prethodno navedenih resursa.

Tabela BI 5: Kratak opis ideja/timova koji su ušli u predakceleraciju BoostMeUp programa

BoostMeUP program	Timovi	Opis poslovne ideje	Grad iz kojeg članovi tima dolaze
➤ Finansijska i nefinansijska podrška	MyTurn	Aplikacija za gejmfikaciju i participaciju djece u kućanskim aktivnosima	Podgorica
	DeltaHes	Rešenja u 4.0 industriji	Nikšić - Pljevlja
	MindShift	Platforma koja povezuje žene u ICT sektoru	Podgorica; Cetinje
	NetAI	ChatGPT za brzo pravljenje web sajtova	Podgorica
	Statisti.me	Web portal i baza statista	Nikšić
	Visit village	Platforma za agroturizam	Podgorica
➤ Nefinansijska podrška	F1XP™ by QQRIQ	Platforma za planiranje odlaska na F1 trke.	
	Between	Platforma za organizovanje turističke navigacije	Kotor
	Staze bez granica	Platforma za virtuelnu simulaciju i planiranje planinarskih tura	Nikšić
	PIK	Inovativni oglasnik	Podgorica

Cilj RISE-a je unapređivanje ekosistema socijalnog preduzetništva Zapadnog Balkana i omogućavanje mladim ljudima da razviju inovativna društvena rješenja čime doprinose pomirenju i saradnji u regionu.

Tri ciklusa su uspješno završena, a četvrti je započet. U trećem ciklusu, podržano je pet timova u fazi Ideacije (Komunumo, ImPACT – consulting and social impact, Piece-out, Second Mall, Pilates&chill), od kojih su dva dobila finansijsku podršku od po 3.000,00 EUR nakon Demo dana.

Kroz fazu Inkubacije, timovi su unaprijedili projekte uz mentorsku podršku i učešće na važnim događajima, poput Regionalnog foruma društvenog preduzetništva. Za četvrti ciklus, pristiglo je 14 prijava, odabrano je 7 ideja za dalju podršku (Tabela BI 6). RISE projekat dodatno jača kapacitete tima IPC Tehnopolis, koji je u četvrtom ciklusu organizovao dva Meet-upa, tri treninga i pružao kontinuiranu podršku timovima.

Tabela BI 6: Kratak opis timova/ideja koji su ušli u fazu ideacije u RISE programu

RISE program (četvrti ciklus)	Timovi	Opis poslovne ideje	Grad iz kojeg članovi tima dolaze
➤ Faza ideacije	M.I.ART GALERIJA	Platforma za kreiranje i edukaciju ženskih zajednica za proizvodnju tradicionalnih rukotvorina rađenih po umjetničkim nacrtima.	Nikšić
	Zanati.me	Platforma za zanatlije	Podgorica
	MyTurn	Aplikacija za gejmfikaciju i participaciju djece u kućanskim aktivnosima	Podgorica;
	Eko bomba	Inovativni način pošumljavanja gdje se pripremljeno sjeme nalazi u papirnom omotaču koji čini mikro bio-ekosistem	Podgorica
	Edukacija.nacije.me	Platforma za neformalno obrazovanje	Podgorica
	Conway	Aplikacija za praćenje transportnih linija	HN / PG
	REVIVE	Proizvodnja visokokvalitetnog recikliranog papira	Cetinje

U okviru Startup kampa za mlade, kroz sedmodnevni program obuke, 5 timova sa 25 talentovanih srednjoškolaca iz Nikšića i Pljevalja je imalo priliku da razvije svoje inovativne ideje. Pod vođstvom eksperata i trenera, učesnici su se upoznali sa definicijom startup-a, crnogorskim inovacionim ekosistemom i iskustvima uspješnih startapa. Takođe, Kamp je predstavljao jedinstvenu šansu za mlade da kroz mentorstvo i radionice steknu praktična znanja i uvide u poslovni svijet.

U okviru navedenih programa podrške, organizovan je 41 ciklus mentorskih sesija za 35 timova. Teme mentorskih sesija su kreirane u skladu sa prepoznatim potrebama stanara i korisnika podrške, te su se u najvećem obimu odnosile na sljedeće teme: razvoj i validacija biznis ideje, razvoj proizvoda, usluga i tržišta, upravljanje biznis projektom, marketing, istraživanje i analiza tržišta, pi-

ching vještine, tj. vještine prezentovanja, finansijski menadžment, zaštita intelektualne svojine, socijalno preduzetništvo, prototipiranje, tehnološki razvoj, digitalni marketing, itd.

Pored internog kadra IPC Tehnopolis, podršku u dijelu implementacije navedenih mentorskih programa su pružili međunarodni, regionalni i nacionalni mentori kao što su Scot Page – SAD, Petra Karanikić – Hrvatska i Vladimir Nedović – Holandija, Đorđe Ćelić, Nevena Janković Borozan, Miloš Matić, Miloš Milošević, Dario Balažević, Sandra Stojanović, Matija Djumić, Maša Avramović – Srbija, Elvis Pekić – Bosna i Hercegovina, nacionalni eksperti Jelena Marković, Marija Janjušević, Radoje Cerović, Đorđo Borović, Marko Bejat, Vladimir Vulić.

U 2023. godini, organizovano je, ili se učestvovalo na više promotivnih događaja u cilju izgradnje zajednice i afirmacije preduzetničko-inovativnih vrijednosti. Treba istaći prezentaciju rada Biznis inkubatora na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, kao i učestvovanje na panelu u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti s temom: “Biznis inkubatori kao alat za tehnološki transfer i kreiranje startapova”.

Dodatno, rezultati koji su ostvareni u toku 2023. godine, odnose se na unapređenje sistema apliciranja, podrške, monitoringa i evaluacije i izlaska na tržište iz Biznis inkubatora IPC Tehnopolis i mogu se strukturirati na sledeći način:

1. Poboljšanje i kreiranje online Evaluacionog i Aplikacionog obrasca:

Implementirali smo poboljšane online obrasce evaluacije i aplikacije, omogućujući preduzetnicima jednostavniji i efikasniji pristup, uz korišćenje novih kriterijuma usklađenih sa S3 strategijom i SDG ciljevima.

2. Novi Vodič za buduće stanare, Gantogram razvoja ideje i plana podrške:

Kreirali smo novi Vodič (kao i edukativnu hrestomatiju za stanare), kao i novu formu Gantograma razvoja ideje i plana podrške, obezbjeđujući jasnoću i transparentnost u procesu, uz konsultacije sa Naučnim biznis parkom Tehnopol iz Estonije, istovremeno prateći i druge najbolje prakse u EU.

3. Definisanje novog kurikuluma za pred/inkubaciju:

Razvili smo i implementirali novi kurikulum za pred/inkubaciju, prilagođen potrebama crnogorskih startapa, uz fokus na praktična znanja, vještine i najsavremenije alate za podršku poslovanju.

4. Scaling program za crnogorske startape uz podršku Evropske investicione banke:

Pokrenuli smo kreiranje Scaling programa za crnogorske startape uz podršku Evropske investicione banke, pružajući im priliku za dalji razvoj i internacionalizaciju poslovanja.

5. Izgradnja kapaciteta zaposlenih u Biznis inkubatoru i IPC Tehnopolis:

Poboljšali smo interne kapacitete i konsultantske mogućnosti i pružali adekvatnu mentorsku podršku na više od 20 relevantnih tema vezanih za razvoj startap poslovnih ideja, gdje je realizovano preko 100 mentorskih sesija ili stručnih konsultacija.

6. Širenje mreže međunarodnih partnera i unaprijeđena saradnja sa Western Balkan Startup Alliance:

Intenzivirali smo aktivnosti i ojačali kontakte sa članicama Western Balkan Startup Alliance, koja broji 17 članova, stvarajući snažne partnerske veze za razmjenu iskustava i resursa.

7. Saradnja sa VC fondovima:

Uspostavili smo kontakte i započeli saradnju sa više VC fondova, a posebno ističemo uspješnu interakciju sa vodećim akceleratorima u svijetu, Plug & Play i Techstars, unapređujući pristup investicijama za naše startape. Takođe, odlične odnose smo izgradili i sa ICT Venture Fondom, VC Omorika i Digitalnom Srbijom iz Beograda.

Ova inovativna unapređenja reflektuju našu predanost kontinuiranom razvoju, obezbjeđujući visok standard podrške za startap zajednicu u Crnoj Gori, kao i širenje globalnih veza radi optimalnog rasta i uspjeha naših preduzetnika.

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

Osnovni cilj

Osnovni cilj Centra za razvoj preduzetništva i upravljanje projektima IPC Tehnopolis je uspješno upravljanje tekućim projektima i razvoj novih projektnih prijedloga usklađenih sa misijom, vizijom i definisanim potrebama relevantnih sektora IPC Tehnopolis, Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore (S3) i strateškim okvirom razvoja inovativnog ekosistema u Crnoj Gori i regionu.

Specifični ciljevi

Specifični ciljevi projektnog sektora u periodu 1. januar 2023 – 31. decembar 2023. su bili sljedeći:

- uspješna implementacija i dostizanje očekivanih rezultata projekata u kojima učestvuje IPC Tehnopolis;
- priprema novih prijedloga projekata u prekograničnom području;
- izgradnja kapaciteta zaposlenih;
- širenje mreže međunarodnih partnera.

Realizovano u periodu izvještavanja

Kroz implementaciju projektnih aktivnosti IPC Tehnopolis pruža podršku razvoju inovacionog i preduzetničkog ekosistema Crne Gore, regiona i šire, vođen ciljevima i prioritarnim oblastima Strategije pametne specijalizacije Crne Gore, kao i nacionalnim strateškim okvirom za razvoj inovacija i preduzetništva. Tokom izvještajnog perioda, Sektor za upravljanje projektima IPC Tehnopolis je implementirao 11 projekata, od kojih je uspješno završena implementacija 7 projekata.

U toku izvještajnog perioda IPC Tehnopolis je implementirao donatorske projekte finansirane kroz različite programe međunarodnih, regionalnih i nacionalnih donatora, čiji je pregled sa statusom realizacije dat u narednoj tabeli.

R. br.	Naziv projekta i akronim	Naziv programa/donator	Budžet IPC Tehnopolis (€)	Status na 31. 12. 2023.
1.	Business enabling environment for youth employment-BEYOND	Interreg IPA program prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora 2014-2020	68,774.00	u toku
2.	Regional Incubator for Social Entrepreneurs-RISE	Francuska agencija za razvoj (AFD), Evropska unija, Regionalna kancelarija za saradnju mladih (RYCO) i Franco-Allemand kancelarija za mlade (OFAJ)	76,569.00	u toku
3.	BoostMeUp vol.3	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja Crne Gore	121,800.00	u toku
4.	Green Agenda Innovation Accelerator GAIA	Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (GIZ) GmbH	7,474.19	u toku
5.	Biodiversity and Tourism Strategy to protect cetaceans-BioTourS	Interreg IPA Program prekogranične saradnje Italija-Albanija-Crna Gora 2014-2021	170,000.00	Završen
6.	Vitalising ICT Relevance in Agricultural Learning-VIRAL	Erasmus+ program izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju (CBHE)	20,822.00	Završen
7.	Blue growth smart Adriatic Ionian BLUEAIR	Interreg IPA Jadransko-jonski transnacionalni program (ADRION) 2014-2020	143,900.00	Završen
8.	Agricultural Waste as Sustainable 0 km building MatErial-AWeSOMe	Interreg IPA Program prekogranične saradnje Italija-Albanija-Crna Gora 2014-2020	125,572.50	Završen
9.	Sustainable development of BLUE economies through higher education and innovation in Western Balkan Countries-BLUEWBC	Erasmus+ program izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju (CBHE)	20,098.00	Završen
10.	FILA Plus/No.553/SMALL/CAPITALIZATION restricted procedure	Interreg IPA program prekogranične saradnje Italija-Albanija-Crna Gora	11,000.00	Završen
11.	BRE Plus/No.562 SMALL/CAPITALIZATION restricted procedure	Interreg IPA program prekogranične saradnje Italija-Albanija-Crna Gora	11,000.00	Završen

Svi završeni projekti su uspješno evaluirani, a njihovi rezultati na nacionalnom nivou prepoznati su kao značajni u domenu primjene Strategije pametne specijalizacije (S3). Tekući projekti uspješno ispunjavaju definisane ciljeve.

U nastavku slijede ključni rezultati po projektima.

Kroz **BEYOND** projekat razvijena je regionalna mentorska platforma dostupna Startup ekosistemu u regiji Crne Gore i Srbije; na nacionalnom nivou organizovan je Startup kamp za mlade preduzetnike – srednjoškolce, što je jedinstven tip programa u Crnoj Gori, obezbijedena je robotska ruka sa licenciranim softverskim paketom (edukativna robotska ćelija) namijenjena Srednjoj stručnoj školi u Nikšiću. Projekat u kontinuitetu jača kompetencije nastavnika u tematskoj oblasti i fokusirano podstiče umrežavanje i transfer znanja između privrede i sektora formalnog obrazovanja. U tom kontekstu, predstavnici 5 tehničkih stručnih iz Crne Gore i Srbije su u novembru 2023. boravili u studijskoj posjeti u Austriji, obišli su Srednju stručnu školu u Bregencu, koja je primjer dobre prakse sprovođenja dualnog obrazovanja, kao i kompaniju Meusburger koja je ujedno i Austrijski vodeći proizvođač u oblasti visokopreciznih standardnih djelova, kao što je izrada kalupa, šablona i učvršćenja od čelika. Studijska posjeta omogućila je polaznicima značajna iskustva, direktan kontakt sa primjerima dobre prakse, te jasan uvid u značaj saradnje i umrežavanja privatnog, obrazovnog i institucionalnog sektora zarad jačanja kompetentnosti dualnog obrazovanja.

Predakcelarcijski programi **BoostMeUp** i regionalni projekat **RISE** su tokom 2023. mobilisali ciljnu populaciju u rekordnom obimu potvrđujući kredibilitet podrške koju IPC Tehnopolis nudi Startup i ekosistemu društvenog preduzetništva na nacionalnom nivou.

Imajući u vidu da je IPC Tehnopolis u prethodnom periodu bio jedan od ključnih aktera razvoja društvenog preduzetništva na nacionalnom nivou, kroz implme-

ntaciju RISE projekta, tokom 2023. uspješno je završen 3. ciklus i otpočeo 4. ciklus programa. Tokom trećeg ciklusa uspješno je podržano 5 timova kroz fazu Ideacije, 2 tima su nakon Demo dana dobila finansijsku podršku od 3,000.00 EUR, od kojih je 2,500.00 EUR upotrijebljeno za realizaciju preduzetničke ideje, a 500.00 EUR za program regionalne mobilnosti. Takođe, timovi su kroz fazu Inkubacije dobili priliku da nadograde svoje projekte uz prilagođenu mentorsku podršku i priliku za učestvovanje u regionalnim događajima od značaja, poput Regionalnog foruma društvenog preduzetništva (Skoplje, septembar 2023). Za učešće u 4. ciklusu RISE projekta pristiglo je 14 prijava, dok je 7 ideja selektovano za dalju podršku tokom faze ideacije. RISE, osim što strukturano razvija kompetentnost timova i konkurentnost njihovih društveno odgovornih ideja, jača i kompetentnost tima IPC Tehnopolis za pružanje podrške društvenom preduzetništvu. Tokom četvrtog ciklusa (septembar - decembar 2023) tim IPC Tehnopolis organizovao je 2 Meet-up-a, sproveo 3 treninga i pružao kontinuiranu “jedan na jedan” podršku svim timovima.

28 timova kandidovalo je svoje ideje za učešće u BoostMeUp programu, od kojih je 23 odabrano za učešće na Bootcampu. Za predakcelarcijski program podrške je odabrano 10 timova. Obezbijedena je finansijska podrška u iznosu od 42,000.00 € i nefinansijska mentorska podrška na 8 tema za 6 timova, dok je za još 4 tima obezbijedena nefinansijska podrška. IPC Tehnopolis pruža i dodatnu podršku timovima kroz ustupanje na korišćenje Code Hub coworking prostora, te kroz mogućnost podrške od strane infrastrukturnih segmenata.

Kroz **GAIA** projekat stvaraju se po prvi put u Crnoj Gori preduslovi za sistematično jačanje akceleratora za zelene biznise. Projekat je platforma koja ima za cilj pružanje podrške novim i novonastalim preduzetničkim konceptima u integraciji vrijednosti zelene tranzicije, jačajući kapacite za digitalizaciju i redizajniranje poslovnih modela, uvodeći nove tehnologije i pristupe, a saglasno sa zahtjevima zelene ekonomije. IPC Tehnopolis projektu donosi stratešku ekspertizu u

oblasti programske podrške razvoja preduzetništva.

Tokom izvještajnog perioda, u okviru projekta **BioTourS**, u prostorijama IPC Tehnopolis otvorena je multimedijalna izložba “Delfin je moje ime”, realizovana uz primjenu inovativnih alata (VR tehnologija, interaktivne multimedije i drugo). Izložba je organizovana u saradnji sa Prirodnjačkim muzejom Crne Gore i predstavlja značajnu dodatnu vrijednost projekta BioTourS. Program događaja realizovan je u okviru ovogodišnjeg festivala “Dani nauke i inovacija 2023” a izložbu je posjetilo 1100 osoba.

U okviru **BlueAir** projekta tokom izvještajnog perioda IPC Tehnopolis sproveo je više kolaborativnih aktivnosti koje su imale za cilj jačanje BlueAir Inovativne zajednice - otvorene platforme za unapređenje saradnje u oblasti inovacija na teritorijalnom i makroregionalnom nivou sa ciljem ubrzanog razvoja plave ekonomije u Jadransko-jonskom regionu. Tokom ovog perioda predstavnici IPC Tehnopolis su učestvovali na konferenciji “Zajedno oblikujemo održivu plavu ekonomiju u Jadransko-jonskoj makroregiji“, na kojoj je prisustvovalo 100 predstavnika partnerskih zemalja (Italija, Slovenija, Hrvatska, Srbija, Bosna i Hercegovina, Albanija, Crna Gora i Grčka), među kojima i ključni akteri regije u oblasti plavog rasta.

U okviru **AWeSOMe** projekta je organizovana radionica posvećena upotrebi poljoprivrednog otpada za proizvodnju građevinskog materijala visoke energetske efikasnosti, kao i prezentacija pilot akcije u IPC Tehnopolis kao primjera dobre prakse. Pilot akcija, realizovana u prostorijama Laboratorije za industrijski dizajn – TechLab Tehnopolis, podrazumijevala je izradu dva zida čiju osnovnu sirovinu čini otpad različitih poljoprivrednih kultura, i to: presovana sojina, pšenična i konopljina slama, te kukuruzna šaš. Prostor između panela koji čine sastavni dio zidova je ispunjen baliranom slamom koja je prethodno tretirana sa usitnjenim hidratisanim krečom. Prostor između zidova predstavlja oglednu pr-

ostoriju u kojoj je sprovedeno mjerenja hidro-termalnih karakteristika zidova, što predstavlja osnovne zahtjeve kod projektovanja prototipa na bazi poljoprivrednog otpada. Izmjerene karakteristike su dale svrhovite podatke koji služe za buduće proračune sličnih projektovanih sistema. Dodata vrijednost projekta je dalja saradnja sa akademskom zajednicom, te činjenica da su rezultati pilot akcije upotrebljeni kao polazna osnova za dva magistarska rada sa temom u oblasti upotrebe poljoprivrednog otpada za proizvodnju građevinskog materijala visoke energetske efikasnosti.

U okviru **FILA Plus** projekta IPC Tehnopolis je organizovao regionalnu konferenciju “Poljoprivreda vođena inovacijama” sa ciljem jačanja veze između relevantnih aktera iz poljoprivredno-prehrambenog sektora kroz razmjenu znanja o inovativnim tehnologijama, pristupima i izazovima u oblasti pametne poljoprivrede, primjenom robotike i automatike u poljoprivredi, a sa fokusom na značaj održivog poljoprivredno-prehrambenog sektora i lanaca vrijednosti hrane, koji su u skladu sa S3 Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.

IPC Tehnopolis je na poziv Interreg IPA Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora učestvovao na Danu saradnje Interreg programa u Splitu. Tom prilikom su predstavljeni projekti koji su uspješno realizovani u Interreg okviru - **CODE** i **2CODE**.

Kad je riječ o segmentu daljeg razvoja, te o razvoju novih projektnih prijedloga, važno je istaći da je IPC Tehnopolis na Prvom pozivu u sklopu Programa Dunavskog regiona 2021 - 2027 postigao zapažene rezultate: odobren je projekat **“Knowhow Communities for Accelerating RTI Transfer in the Interreg Danube Region – RTIT”**, na kom je IPC Tehnopolis vodeći partner, što je ujedno i prvi projekat u sklopu programa na kome je partner iz Crne Gore vodeći partner. Odobren je i projekat **“Enhancing capacities for technology transfer, company building and innovations in the field of ICT”**, na kome IPC Tehnopolis ima partnersku ulogu, kao i 2 projekta u kojima je IPC Tehnopolis pridruženi strateški partner:

1) Boosting Smart Specialization and Encouraging Spin-offs in IT across Danube Region-SpinIT i

2) An AI/IoT-based system of GEOSensor NETWORKS for real-time monitoring of unStable tErrain and artificial structures-GeoNetSee.

Dvije projektne aplikacije kandidovane u 2023. u sklopu programa Interreg IPA Južni Jadran Italija - Albanija - Crna Gora 2021 - 2027 su odobrene za finansiranje uz uslove i to:

1) BIOdiversity and ciTizen science crOss border strategy in soUth adRiatic to protect cetaceanS 2.0 (BIOTOURS 2.0) i

2) A Cross-Border Initiative for Additive Manufacturing Innovation and Integration (AMTECH).

Implementacija navedenih projekata očekivano počinje u prvom kvartalu 2024.

Dva projekta podnesena u 2023. u sklopu Interreg IPA programa prekogranične saradnje Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2021 - 2027 uspješno su prošli administrativnu provjeru i to:

1) Smart Sector Coupling for Decarbonisation of Public Buildings - SMART deCARB i

2) Cooperation for Development of Cross Border Business Environment Strengthened (CODES).

Dalja evaluacija projekata se očekuje u prvom kvartalu 2024.

Evaluacija po prijedlozima kandidovanim tokom 2023. a u sklopu Interreg IPA programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina-Crna Gora (jedan kandidovani prijedlog) i Jadransko-jonski program transnacionalne saradnje – Interreg IPA Adrion 2021-2027 (3 kandidovana prijedloga) se očekuje tokom 2024, uz primljenu zvaničnu potvrdu administrativne adekvatnosti za dva projekta.

Krajem 2023. podnesena je prijava projekta “2CBCC - TO Cross-border co-working conference” na 6. poziv Western Balkan Fund-a.

U nastavku slijedi tabelarni prikaz uspješnosti po podnesenim projektnim prijedlozima:

Naziv projekta	Naziv programa	Status na 31. 12. 2023.
Knowhow Communities for Accelerating RTI Transfer in the Interreg Danube Region – RTIT	Program Dunavskog regiona	Odobren
Enhancing capacities for technology transfer, company building and innovations in the field of ICT – CapTTict	Program Dunavskog regiona	Odobren
Boosting Smart Specialization and Encouraging Spin-offs in IT across Danube Region – SpinIT	Program Dunavskog regiona	Odobren
An AI/IoT-based system of GEOSensor NETWORKS for real-time monitoring of unStable tErrain and artificial structures – GeoNetSee	Program Dunavskog regiona	Odobren
BIOdiversity and ciTizen science crOss border strategy in soUth adRiatic to protect cetaceanS 2.0 – BIOTOURS 2.0	Interreg IPA program Južni Jadran 2021-2027	Odobren uz uslov
A Cross – Border Initiative for Additive Manufacturing Innovation and Integration – AMTECH	Interreg IPA program Južni Jadran 2021-2027	Odobren uz uslov
Smart Sector Coupling for Decarbonisation of Public Buildings – SMART deCARB	Interreg IPA program prekogranične saradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2021-2027	Prošao administrativnu provjeru, dalja evaluacija u prvom kvartalu 2024.
Cooperation for Development of Cross Border Business Environment Strengthened – CODES	Interreg IPA program prekogranične saradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2021-2027	Prošao administrativnu provjeru, dalja evaluacija u prvom kvartalu 2024.
Strengthening tourism offer in cross-border area through attracting digital nomads to the rural areas – STAR	Interreg IPA program prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina-Crna Gora	Evaluacija se očekuje tokom 2024.
Empowering ADRION rural communities to innovate – ADRURAL	Interreg IPA Jadransko-jonski transnacionalni program-Adrion 2021-2027	Prošao administrativnu provjeru/evaluacija se očekuje tokom 2024.
Strengthening innovation capacities and jointly services of BSO – Innovation Support Organizations to favour SMEs modernization in Industry 4.0 and digital technologies in blue and green Economy – INCA	Interreg IPA Jadransko-jonski transnacionalni program Adrion 2021-2027	Evaluacija se očekuje tokom 2024.
BRIdging the GAp in innovation, skill and readiness level in sustainable multimodal mobility in the Adriatic – lonian region – BRIGA	Interreg IPA Jadransko-jonski transnacionalni program Adrion 2021-2027	Prošao administrativnu provjeru/evaluacija se očekuje tokom 2024.
2CBCC – TO Cross – border coworking conference	Western Balkan Fund	Podnesen

Implementacija projekata odobrenih u okviru Programa Dunavskog Regiona počinje 01. 01. 2024. i trajeće 30 mjeseci. Implementacija projekata odobrenih u okviru programa Interreg IPA program Južni Jadran će očekivano početi 01. 02. 2024. i trajeće 12 mjeseci. Dalja evaluacija podnesenih projekata očekuje se u prvom kvartalu 2024.

Iako je tokom 2023. IPC Tehnopolis imao veliku uspješnost kada su pozitivne ocjene kandidovanih projektnih aplikacija u pitanju, navodimo i broj kandidovanih projekata koji nijesu podržani: 2 prijedloga u sklopu Programa Dunavskog regiona, 3 prijedloga u sklopu Interreg IPA programa Južni Jadran 2021 - 2027, 2 projekta kandidovana na program na Erasmus +, te po jedan prijedlog kandidovan na Interreg IPA EURO Med program 2021 - 2027 i program CERV, takođe jedan prijedlog je odbijen od Britanskog Savjeta.

Važno je istaći da zaposleni u projektnom sektoru kontinuirano prate i učestvuju u svim dostupnim obukama, informativnim događajima i drugim aktivnostima koje nude mogućnost nadgradnje profesionalnih kapaciteta, ali i mogućnosti za umrežavanje sa nacionalno i internacionalno značajnim partnerima. Osnažene su kompetencije tima za učešće u programima Horizon Europe, Danube program, Interreg Europe, Digital Europe, European Digital Innovation Hub (EDIH), Western Balkans Digital Innovation Hubs (DIHs).

Kroz rad na projektnim prijedlozima tokom 2023. uspostavljena su nova partnerstva sa brojnim organizacijama i institucijama, prevashodno kroz pripremu projekta u sklopu Programa Dunavskog Regiona koji uključuju prosječno više od 10 partnera. U posljednjem kvartalu 2023, otpočet je rad na prijedlogu projekta za Excellence Hubs (HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-07) koji uključuje saradnju sa novim partnerima iz Rumunije, Slovenije i Češke, ali i saradnju sa novim nacionalnim partnerima. Takođe, novo partnerstvo sa Sarajevo School of Science and Technology (SSST), nosiocima GAIA projekta, rezultiralo je idea-

Inim rješenjem za nadgradnju postojećeg projekta ali i za uspostavljanje novih partnerstava zarad dalje saradnje u oblasti zelene ekonomije kao i gaming-a saglasno sa vizijom razvoja novog infrastrukturnog segmenta IPC Tehnopolis - Dom digitalne revolucije.

Ciljevi za 2024. godinu

Osnovni cilj projektnog sektora za 2024. godinu je uspješno upravljanje tekućim projektima i razvoj novih projektnih prijedloga usklađenih sa misijom, vizijom i definisanim potrebama relevantnih sektora IPC Tehnopolis i u skladu sa potrebama inovativnog ekosistema u Crnoj Gori i regionu.

Specifični ciljevi sektora za upravljanje projektima i razvoj preduzetništva za 2024. godinu su sljedeći:

- uspješna implementacija, dostizanje očekivanih rezultata i prihvatanje svih ostvarenih troškova tekućih projekata finansiranih od strane međunarodnih i nacionalnih donatora;
- kreiranje novih projektnih prijedloga, sa ciljem daljeg povlačenja bespovratnih donatorskih sredstava za potrebe razvoja inovativnog ekosistema i unapređenja poslovnog ambijenta u Crnoj Gori;
- izgradnja kapaciteta zaposlenih sektora u cilju razvoja projekata i apliciranja na dostupne programe Horizon Europe, Digital Europe, European Digital Innovation Hub (EDIH), Western Balkans Digital Innovation Hubs (DIHs), Creative Europe;
- širenje mreže međunarodnih partnera u cilju razvijanja projektnih prijedloga u okviru novih dostupnih programa podrške.

PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

Osnovni ciljevi

Osnovni cilj programskog sektora je kreiranje sadržaja koji je prilagođen ciljnim grupama i koji je usklađen sa inovacionom politikom države kao i ostalim aktivnostima koje za cilj imaju ekonomski razvoj Crne Gore, te kreiranje preduzetničkog inovativnog ekosistema i njihovo osnaživanje kroz razne vidove finansijske i nefinansijske podrške. Dodatno, cilj je sadržajno i logistički organizovan i eksterni događaj koji donosi prihod ali i daje doprinos razvoju biznis zajednice u Nikšiću i Crnoj Gori koja ima na raspolaganju u IPC Tehnopolis sve infrastrukturne sadržaje potrebne za razne prezentacije, business to business sastanke i ostale događaje koji imaju za cilj unapređenje poslovanja.

Raspoloživi prostorni kapaciteti za organizovanje događaja u IPC Tehnopolis su sala za sastanke sa 17 mjesta, multimedijalna sala sa 100 mjesta i različitim postavkama, učionica sa 10 mjesta, i coworking prostor CODE Hub Nikšić sa 30 mjesta za rad, sa modernom audio i video opremom, kao i potrebnom tehničkom podrškom.

Realizovano u periodu izvještavanja

Broj događaja koje je organizovao IPC Tehnopolis: **73**

Statistika:

Broj eksternih događaja: **226**

Broj posjeta/učesnika-ca: **14,863**

Struktura događaja: meetup – ovi, obuke, seminari, prezentacije, radionice, sastanci, lokalne, nacionalne i međunarodne konferencije.

Prostorni kapaciteti koji su predviđeni za organizaciju događaja, ukupno su korišćeni 809 puta. Ovaj podatak govori da određeni događaji traju od po nekoliko dana do nekoliko mjeseci, a isti zahtijevaju usluge logistike koja za svaki dan događaja izvršava pripremu prostornih kapaciteta, opreme i ostalih usluga koje će se pružati tokom održavanja događaja.

Napredak u odnosu na prethodnu godinu

U odnosu na 2022. godinu, može se primijetiti porast u realizaciji internih događaja što govori o većem doprinosu IPC Tehnopolis razvoju inovacionog ekosistema.

IPC Tehnopolis je u ovoj godini, u okviru jedne sedmice obilježio festival „Dani nauke i inovacija“, organizujući nekoliko značajnih događaja, među kojima je Izložba „Delfin je moje ime“, organizovana u saradnji sa Prirodnjačkim muzejem Crne Gore, u okviru projekta BioTourS. Izložbu je za 7 dana posjetilo više od 1100 učenika, studenata, predstavnika lokalnih i nacionalnih institucija, kao i zainteresovanih građana. Takođe, u okviru festivala organizovan je Dan otvorenih vrata Biotehnološke laboratorije – BioLab Tehnopolis i Laboratorije za industrijski dizajn – TechLab Tehnopolis, a kao poseban segment, održane su obuke za djecu i to „Robotika i kodiranje za starije osnovce“, „3D modelovanje i štampa za osnovce“ i „3D modelovanje i štampa za srednjoškolce“.

U okviru godišnjeg Programa edukacija, pored gore navedenih obuka, organizovane su i obuke za djecu „Robotika i kodiranje za predškolce“, „Robotika i kodiranje za mlađe osnovce“, kao i obuke za odrasle „Digitalni marketing“, „Finansije za nefinansijere“, „Dizajn i štampa“ i „CNC operateri“.

Posebno smo ponosni na organizaciju i realizaciju trećeg izdanja međunarodne Cross - Border Coworking Conference, koja je organizovana u saradnji sa INTERA Tehnološkim parkom iz Mostara, a čiji je cilj predstavljanje potencijala regiona Zapadnog Balkana za privlačenje digitalnih nomada. Na Konferenciji je učestvovalo 25 međunarodnih govornika i okupila je više od 150 digitalnih nomada iz svih dijelova svijeta, donosio odluku iz regiona, turističke operatere i sve one subjekte koji igraju važnu ulogu u kreiranju ponude privlačne ovoj ciljnoj grupi. Na Konferenciji su obrađene aktuelne teme poput burnout sindroma, upravljanja vremenom, ličnog brendiranja, rada na daljinu, a govorilo se i o posebnosti i potencijalu regiona za ugodan boravak i rad digitalnih nomada.

Dodatno, IPC Tehnopolis je u okviru projekta Beyond organizovao i Startup kamp za 25 srednjoškolaca iz Nikšića i Pljevalja koji su u okviru sedmodnevnog kampa, kroz interaktivni program obuka, predavanja, prezentacija i radionica imali priliku da razviju i unaprijede svoje kapacitete za identifikaciju i razvoj inovativnih ideja.

Imajući u vidu da jedan dio svojih aktivnosti fokusira na podršku poljoprivredi, IPC Tehnopolis je u prvom kvartalu 2023. godine organizovao konferenciju "Poljoprivreda vođena inovacijama", čiji je fokus bio jačanje veza između relevantnih aktera u poljoprivredno-prehrambenom sektoru putem razmjene znanja o inovativnim tehnologijama, pristupima i izazovima u oblasti pametne poljoprivrede, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i međunarodnom nivou.

Najznačajniji događaji koji najviše doprinose ostvarenju misije IPC Tehnopolis

U nastavku su posebno odvojeni najznačajniji interni događaji koji su organizovani u izvještajnom periodu:

- Obuka „Robotika i kodiranje za predškolce“;
- Obuka „Robotika i kodiranje za mlađe osnovce“;
- Obuka „Robotika i kodiranje za starije osnovce“;
- Obuka “Dizajn i štampa”;
- Obuka „Digitalni marketing“;
- Obuka “CNC operateri”;
- Obuka “Finansije za nefinansijere”;
- Obuka „3D modelovanje i štampa za osnovce“;
- Obuka „3D modelovanje i štampa za srednjoškolce“;
- Izložba „Delfin je moje ime“;
- Dani otvorenih laboratorija (Biotehnološka laboratorija – BioLab Tehnopolis i Laboratorija za industrijski dizajn – TechLab Tehnopolis);
- Cross Border Coworking Conference;
- Capitalization seminar for MSMEs;
- Konferencija: Poljoprivreda vođena inovacijama;
- BootCamp – BoostMeUp program predakceleracije;
- BoostMeUp mentorske sesije - Marketing, istraživanje, analiza tržišta;
- BoostMeUp mentorske sesije - Razvoj biznis modela;
- BoostMeUp mentorske sesije - Prava intelektualne svojine;
- BoostMeUp mentorske sesije - Finansijski menadžment;
- RISE mentorske sesije - Pitching vještine;
- RISE mentorske sesije - Digitalni marketing;
- RISE mentorske sesije - Socijalno preduzetništvo;
- RISE mentorske sesije - Social business model canvas;
- RISE Demo dan;
- RISE MeetUp: Regional Local incubators and best practice examples;
- CODE on MeetUp: Biznis iz inata - od muzike do preduzetništva;
- CODE on MeetUp: Artificial intelligence in biomarker and drug discovery;
- CODE on MeetUp - Karijera u vještačkoj inteligenciji;
- Meetup - Zeleni biznis: 3D rješenja za očuvanje životne sredine;

- Radionica: Upotreba poljoprivrednog otpada za proizvodnju održivog građevinskog materijala visoke energetske efikasnosti - Presentacija prototipa u IPC Tehnopolis.

Ciljevi za 2024. godinu

Opšti cilj programa za sljedeći izvještajni period je kreiranje novih sadržaja prilagođenih ciljnim grupama i unapređenje postojećih, koji su usklađeni sa inovacionom politikom države kao i ostalim aktivnostima koje za cilj imaju ekonomski razvoj Crne Gore, te kreiranje preduzetničkog inovativnog ekosistema i osnaživanje ciljnih grupa kroz razne vidove finansijske i nefinansijske podrške. U cilju daljeg razvijanja inovativnog ekosistema planirane su sljedeće aktivnosti: meetup-ovi, regionalna Cross Border Coworking Conference, prezentacije, okrugli stolovi, startup kamp za srednjoškolce/studente, hakaton, treninzi i radionice, prezentacije biznis ideja pred potencijalnim donatorima i investitorima i slično.

U okviru godišnjeg Programa edukacija, ovoj godini planiramo organizovati 6 obuka za djecu i to:

- Robotika i kodiranje za predškolce;
- Robotika i kodiranje za mlađe osnovce;
- Robotika i kodiranje za starije osnovce;
- 3D modelovanje i štampa za osnovce;
- 3D modelovanje i štampa za srednjoškolce;
- Arduino.

Takođe, planiramo organizovati i 4 obuke za odrasle i to:

- Dizajn i štampa;
- Digitalni marketing;
- Upravljanje finansijama;
- Akademija prodaje.

BIOTEHNOLOŠKA LABORATORIJA - BIOLAB TEHNOPOLIS

Osnovni ciljevi

Biotehnoška laboratorija - BioLab Tehnopolis ima za cilj da bude podrška poljoprivrednim proizvođačima, koja će kroz svoje usluge i uvezivanje akademskog i biznis sektora doprinostiti unapređenju kvaliteta poljoprivredne proizvodnje, kao i praćenju samog procesa. U izvještajnom periodu Biotehnoška laboratorija – BioLab Tehnopolis je radila na definisanim aktivnostima i ostvarivanju ciljeva koji su definisani kroz dokument Plan rada i razvoja Biotehnoške laboratorije – BioLab Tehnopolis za 2023. godinu, kao i kroz program rada IPC Tehnopolis.

Realizovano u periodu izvještavanja

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje se odnose na podršku, pružanje novih usluga, nabavku nove opreme, širenje mreže partnera, unapređenje kapaciteta zaposlenih i saradnju sa drugim institucijama od značaja.

U tom smislu 2023. godinu obilježilo je sprovođenje monitoringa uređaja za upotrebu pesticida. te su pregledana 42 uređaja i održane edukativne radionice u Nikšiću i Tuzima.

Rađeno je i na uspostavljanju usluga koje će moći da pruži Biotehnoška laboratorija – BioLab Tehnopolis, a koje se odnose na:

- Agrohemijske analize zemljišta;
- Analizu farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u uzorcima mlijeka.

Kapaciteti Laboratorije su unaprijeđeni kroz nabavku sitnije opreme, laboratorijskog posuđa i potrošnog materijala. Tokom 2023. godine fokus je bio na uspostavljanju i unapređenju rada na postojećoj opremi.

U toku 2023. godine bio je fokus na edukaciji kadra, pa su zaposleni pohađali više obuka i radionica na teme usko vezane sa djelatnošću Laboratorije.

Izveštajni period je obilježila i saradnja sa fakultetima i institucijama od značaja, a tu izdvajamo:

- nastavak saradnje sa Metalurško-tehnološkim fakultetom u vidu pružanja stručne prakse u laboratoriji za studente;
- nastavak saradnje sa Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove kroz sprovođenje Monitoringa uređaja za upotrebu pesticida;
- saradnja sa Institutom za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, kroz obuku osoblja;
- saradnja sa Centrom za ekotoksikološka ispitivanja kroz pružanje podrške obuci osoblja Biotehnološke laboratorije – BioLab Tehnopolis.

Napredak u odnosu na prethodnu godinu

Napredak u odnosu na prethodnu godinu se ogleda kroz: unapređenje stručnih kapaciteta osoblja Laboratorije za rad dodatnih analiza koje su definisane i koje se odnose na analize antibiotika u mlijeku i analize zemljišta, proces implementacije standarda, čime se vrši unapređenje načina poslovanja u kontinuitetu, uz ispunjavanje određenih zahtjeva standarda ISO 17025, čime se vrši priprema za proces akreditacije određenih metoda.

Jedno od strateških područja razvoja IPC Tehnopolis je oblast poljoprivrede, s obzirom na to BioLab Tehnopolis će kroz svoju djelatnost, odnosno usluge koje će pružati, direktno doprinostiti ostvarenju istog.

Ciljevi za 2024. godinu

Opšti ciljevi za 2024. godinu su sljedeći:

- usavršavanje analize antibiotika u mlijeku LC-MS/MS metodom i metoda analiza zemljišta;
- sprovođenje programa podrške koji će biti definisan kroz Plan rada i razvoja Biotehnološke laboratorije – BioLab Tehnopolis za 2024. godinu, program će obuhvatati analize zemljišta, analizu antibiotika u mlijeku, praćenje vegetacionog statusa dronom za poljoprivredu, PCR analize za detekciju patogenih bakterija, testiranje tehničke ispravnosti mehanizacije za upotrebu pesticida u saradnji sa Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;
- nastavak ispunjavanja zahtjeva predviđenih standardom ISO 17025;
- kontinuirano unapređenje rada.

LABORATORIJA ZA INDUSTRIJSKI DIZAJN - TECHLAB TEHNOPOLIS

Realizovano u periodu izvještavanja

U Laboratoriji za industrijski dizajn su se u toku 2023. godine sprovodile aktivnosti u skladu sa ciljem osnivanja Laboratorije, a to su: podrška inovatorima, održavanje obuka i ovladavanje korišćenjem novih tehnologija. Pružena je podrška učesnicima projekta Craftinno i jednom magistrandu je za potrebe završnog rada pružena podrška u vidu izrade CAD modela robotske ruke i izrade djelova robotske ruke tehnologijom FDM i SLA 3D štampe.

Laboratorija je dobila na korišćenje halski prostor koji se nalazi u kompleksu Instituta za crnu metalurgiju (ICM) i dio svoje opreme koji se prevashodno odnosi na CNC mašine i aparate za zavarivanje je izmješten iz prostora IPC Tehnopolis i postavljen u novi prostor. Halski prostor omogućava adekvatan rad, jer je i namijenjen za smještanje mašina velikih gabarita, a nudi i mogućnost lakšeg lagerovanja repromaterijala i alata. Značajno je istaći i to da se u tom prostoru trenutno nalaze 4 CNC mašine od kojih se izdvaja vertikalni mašinski obradni centar sa 4 ose – M1 Pro, renomiranog proizvođača CNC mašina – DMG MORI i to je prva instalacija mašine tog brenda u Crnoj Gori. Ta mašina omogućava izradu djelova od metala i industrijske plastike sa preciznošću koja se mjeri u hiljaditim djelovima milimetra.

Znanja zaposlenih Laboratorije se konstantno unapređuju i često se pohađaju obuke kako bi se ovladalo korišćenjem novim tehnologijama i unaprijedio rad sa tehnologijama koje se već koriste u radu.

Vertikalni mašinski obradni centar uz metal štampač predstavlja najvrijedniji dio opreme Laboratorije za industrijski dizajn. Ta mašina se može svrstati u grupu najkvalitetnijih mašina za izradu djelova od čelika, aluminijuma (i drugih metala)

i industrijske plastike.

Upravljanje mašinskim obradnim centrom i valorizovanje njegovog punog potencijala je ozbiljan i dugotrajan proces koji iziskuje konstantno usavršavanje i rad. Kroz aktivnosti sprovedene na obuci zaposleni su usvojili osnovna znanja za pokretanje i upravljanje mašinom i u narednom periodu slijedi dalje usavršavanje.

Pohađanje obuke za upravljanje i programiranje robotskom rukom će poslužiti kao značajno iskustvo za organizovanje i održavanje obuke koju će zaposleni TechLab-a održati profesorima srednjih škola koji će koristiti edukativne robotske ćelije, koje su škole dobile kao donaciju kroz projekat Beyond. Uz to, obukom su zaposleni značajno unaprijedili znanja na polju robotike i sada je i robotska ruka značajan resurs za organizovanje obuka studentima ili profesorima koji se bave robotikom i mehatronikom.

Rađeno je i na promociji Laboratorije i u tom cilju njene mogućnosti su predstavljene na Sajmu tehnologije i inovativnih rešenja Maker Faire u Sarajevu, a ostvareno je i učešće na međunarodnoj konferenciji CNN TECH koja se organizuje na Zlatiboru, od strane Inovacionog centra Mašinskog fakulteta Univerziteta Beograd.

Ciljevi za 2024. godinu

Plan rada TechLab-a za 2024. godinu proizilazi iz agende koju su zaposleni Laboratorije kreirali krajem 2023. godine, a koja se nadovezuje na rad u periodu od osnivanja Laboratorije. Od aktivnosti planiranih u 2024. se izdvajaju:

- Organizovanje i održavanje obuke za upravljanje i programiranje edukativnom robotskom ćelijom za 12 profesora srednjih škola;

- Organizovanje i održavanje obuke za upravljanje CNC ruterom, glodalicom i strugom za 12 profesora srednjih škola;
- Organizovanje i održavanje obuke za CAD modelovanje (osnovni i napredni nivo) za 10 polaznika evidentiranih na Zavodu za zapošljavanje Crne Gore;
- Organizovanje i održavanje obuke za CAM programiranje (osnovni i napredni nivo) za 10 polaznika evidentiranih na Zavodu za zapošljavanje Crne Gore;
- Organizovanje i održavanje obuke upravljanje CNC ruterom, glodalicom i strugom za 10 polaznika evidentiranih na Zavodu za zapošljavanje Crne Gore;
- Pružanje podrške članovima Biznis inkubatora IPC Tehnopolis;
- Dodatno poboljšanje uslova za rad u halskom prostoru i uspostavljanje uslova za osnivanje edukativnog centra za CNC tehnologije;
- Izmještanje 3D tehnologija u Dom digitalne revolucije;
- Pohađanje obuke za upravljanje mašinskim obradnim centrom kako bi se unaprijedilo znanje zaposlenih u vezi sa tehnologijom obrade metalnih pripremaka;
- Pohađanje obuke za zavarivanje i stavljanje u funkciju aparata za zavarivanje;
- Obilazak relevantnih privrednih subjekata sa prostora Crne Gore koji mogu biti potencijalni korisnici usluga koje pruža TechLab po komercijalnim uslovima;
- Jačanje veza sa akademskom zajednicom kroz učešće na konferencijama i prezentovanje mogućnosti Laboratorije širem auditorijumu učešćem na sajmovima tehnologije u zemlji i inostranstvu;
- Poslovanje po ISO standardima;
- Konstantno unapređenje mogućnosti mašina kroz usvajanje novih znanja i nabavku dodatne opreme, alata i ažuriranje softvera koji se koriste u radu.

DATA CENTAR

Osnovni ciljevi

Data centar IPC Tehnopolis ispunjava sve neophodne zahtjeve modernog data centra u skladu sa međunarodno definisanim standardima u dijelu potrebne infrastrukture. Nabavkom definisane ICT opreme zajedno sa pripadajućim softverima uključujući sigurnosne softvere, Data centar je definisan kao centralizovana lokacija u cilju prikupljanja, skladištenja, obrade, distribucije i omogućavanja pristupa skupovima podacima. Data centar će pružiti podršku razvojnim timovima i startapovima, kao i svim drugim preduzećima u oblasti IT industrije kroz korišćenje infrastrukturnih kapaciteta i najsavremenije opreme koju ovaj Centar sadrži. Dodatno, važna aktivnost Data centra će biti pružanje usluga digitalizacije poslovanja mikro, malih i srednjih preduzeća.

Oprema

TIP UREĐAJA	BREND	MODEL
Server	Dell	PowerEdge R440:
Server	Dell	PowerEdge R440:
Server	Dell	PowerEdge R440:
Server	Dell	PowerEdge R440:
Server	Dell	PowerEdge R740
Server	Dell	PowerEdge R740
Server	Dell	PowerEdge R740XD
Server	Dell	PowerEdge R740XD
Firewall	Forcepoint	Next-generation firewall (NGFW)
Firewall	Forcepoint	Next-generation firewall (NGFW)
Switch	Lenovo	ThinkSystem NE2572
Switch	Lenovo	ThinkSystem NE2573
Switch	Dell	(OOBM) N1124T-ON
Switch	Dell	(OOBM) N1124T-ON
(Server) Rack	Dell	24U Rack enclosure NetShelter SX 24U
(Server) Rack	Dell	24U Rack enclosure NetShelter SX 24U
Power supply and inverters UPS	CyberPower	OLS6000ERTXL3U
Power supply and inverters UPS	CyberPower	OLS6000ERTXL3U
Power supply and inverters UPS	CyberPower	OLS6000ERTXL3U
Power supply and inverters UPS	CyberPower	OLS6000ERTXL3U
Workstations for CAD-CAM	Dell	Optiplex 3070MT
Workstations for CAD-CAM	Dell	Optiplex 3070MT
Workstations for CAD-CAM	Dell	Optiplex 3070MT
Workstations for CAD-CAM	Dell	Optiplex 3070MT
Workstations for CAD-CAM	Dell	Optiplex 3070MT

Realizovano u periodu izvještavanja

Tokom izvještajnog perioda, eksterno je angažovana jedna osoba čija je uloga da radi na osnovnom održavanju Data centra te da po potrebi obezbjeđuje pristup resursima Data centra definisanim korisnicima podrške koju pruža IPC Tehnopolis. Kako ni novom sistematizacijom IPC Tehnopolis nije predviđeno radno mjesto menadžera Data centra, ova pozicija je u mirovanju dok se ne pronađe dugoročno rješenje.

Najvažniji rezultati rada u ovom periodu su:

1. Nastavak definisanja potencijalnih usluga Data centra sa cjenama gdje je tokom 2023. godine uz pomoć eksperta iz firme Expertise France urađen nacrt usluga sa cjenovnikom Data centra koji daljemo, po paketima koje smo kreirali:

	Small	Medium	Large	Xlarge
Web Hosting	10 GB storage	20 GB storage	40 GB storage	80 GB storage
	1 GB database	2 GB database	4 GB database	8 GB database
	Daily backups	Daily backups	Daily backups	Daily backups
	Traffic TBD	Traffic TBD	Traffic TBD	Traffic TBD
Mail Hosting	1 mailbox	5 mailboxes	20 mailboxes	100 mailboxes
	Unlimited aliases	Unlimited aliases	Unlimited aliases	Unlimited aliases
	1 GB storage	1 GB / box	1 GB / box	1 GB / box
Groupware	1 user	5 users	20 users	100 users
	10 GB	50 GB	200 GB	1 TB
Invoicing/CRM	1 user	5 users	20 users	100 users
Predložena mjesečna cijena	39 Eur	79 Eur	149 Eur	399 Eur

Pored navedenih usluga, možemo ponuditi i:

- Dodatni fizički prostor koji bi mogao da se koristi za obezbjeđivanje fizičkog hostinga za servere / rack-ove koje obezbjeđuju klijenti. To bi zahtjevalo procjenu raspoloživog napajanja kako se ne bi ugrozila trenutna oprema, kao i veza sa više javnih IP-ova kako bi se obezbjedili posvećeni IP-ovi za nove korisnike. Naznačene cijene: 100-150 eur/mesečno za 1 rack jedinicu – 750-1000 eur/mesec za 1 pun rack;
- Iznajmljivanje dva AI/ML servera za projekte na «bare metal» osnovi. Server se poslije klijenta reinstalira za novi projekat tj. briše se na kraju upotrebe.

Takođe može da dođe sa opcionalnim prostorom za skladištenje na serverima za skladištenje da bi se podaci zadržali duži period. Serveri su otprilike ekvivalentni AWS p3.2xlarge (\$3.06 / hour). Prihvatljiva cijena iznajmljivanja je, 1000 eura / mjesečno.

2. Pružanje podrške za 2 startapa, tokom koje su koristili AI server u periodu od 6 mjeseci kako bi radili na razvoju i testiranju svojih aplikacija;

3. Pružanje podrške akademskoj zajednici, kroz davanje na korišćenje AI servera naučno istraživačkom timu sa Prirodno-matematičkog i Elektrotehničkog fakulteta, koga predvode Igor Đurović, Slavko Kovačević i Kosta Pavlović. Oni su osmislili inovativni sistem za umetanje nevidljivog vodenog žiga u cilju sprečavanja zloupotrebe sadržaja (slike, zvuka, videa).

Ciljevi za 2024. godinu

Primarni fokus Data centra će biti pružanje podrške razvojnim timovima i startapovima te akademskoj zajednici kao i svim drugim preduzećima u oblasti IT industrije kroz korišćenje infrastrukturnih kapaciteta i najsavremenije opreme koju će ovaj centar sadržati. Dodatno, do kraja 2024. godine radićemo i na modelima komercijalizacije gdje ćemo istražiti mogućnosti privatno-javnog partnerstva. Slijedi nam organizacija niza sastanaka sa IT zajednicom kako bismo uvrđili da li je Data centar cjenovno konkurentni, ali prije toga moramo obezbijediti sve predušlove da bi mogli garantovati za kvalitet isporučenih usluga, što podrazumijeva angažovanje osobe koja će biti zaposlena u Data centru.

MARKETING

U marketing sektoru IPC Tehnopolis 2023. godinu obilježile su redovne i unaprijed definisane aktivnosti, a koje se odnose na dobro i pravovremeno informisanje javnosti o svim aktivnostima IPC Tehnopolis, ali i o svim bitnim i aktuelnim informacijama i pozivima koje ciljnoj grupi mogu služiti za njihov lični i profesionalni razvoj i nove poslovne mogućnosti.

Početak godine kreiran je plan aktivnosti IPC Tehnopolis u skladu sa kojim je i djelovao marketing sektor i prilagođavao svoj plan promocije. Aktivnosti su podrazumijevale implementaciju marketing plana, postavljanje ciljeva, sprovođenje kampanja i promociju ciljeva i aktivnosti IPC Tehnopolis i njegovih stanara, novih infrastrukturnih segmenata, partnera, ali i promociju svih novosti i aktuelnosti koje su vezane za preduzetništvo i inovacije. Dio objava na kanalima komunikacije IPC Tehnopolis se tiče promocije projekata i projektnih aktivnosti, koje su od velikog značaja za poslovanje IPC Tehnopolis i kreiranje različitih programa podrške za mlade preduzetnike, a kroz koje se otvaraju i pružaju brojne mogućnosti.

Za realizaciju svih aktivnosti tokom izvještajnog perioda korišćeni su interni i eksterni kanali komunikacije. Interni kanali komunikacije su: web sajt (www.tehnopolis.me), društvene mreže (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, YouTube) i outdoor promocija, dok su eksterni kanali komunikacije mediji (lokalni i nacionalni) i informisanje kroz kanale komunikacije naših partnera.

Interni kanali komunikacije

Osnovni kanal komunikacije je **web sajt**, na kojem su se objavljivale sve informacije, pozivi, aktuelnosti, vijesti, svakodnevni događaji i druge informacije korisne ciljnoj grupi i zainteresovanim licima. Web sajt je tokom čitavog izvještajnog perioda bio redovno ažuriran.

Informacije na sajtu su prevedene i na engleski jezik zbog velikog broja partnera koje IPC Tehnopolis ima, a zatim i zbog potencijalne saradnje i razumijevanja svih aktivnosti koje IPC Tehnopolis realizuje.

Analitika sajta ukazuje na veliku posjećenost, u ovom periodu imali smo preko 45 000 prikaza stranica na sajtu, dok je aktivno bilo preko 19 000 korisnika. Analitika takođe pokazuje da sajt posjećuje mlađa publika (grafik), dok prema polu posjetilaca prednjači muški (muški 55.8%, ženski 44.2%).

Najznačajnija novost u odnosu na prethodnu godinu u ovom segmentu je to da je tim IPC Tehnopolis radio na kreiranju **novog sajta** kako bismo unaprijedili korisničko iskustvo i prilagodili ga savremenim standardima. Lansiranje očekuje početkom 2024. godine. Sadržajno i vizuelno sajt će biti drugačiji u odnosu na prethodni, omogućavaće jednostavan pristup informacijama i poboljšane funkcije.

Društvene mreže su nezaobilazan kanal za interakciju, komunikaciju i širenje informacija, naročito među mlađom populacijom i ciljnom grupom kojoj se IPC Tehnopolis obraća. U prethodnoj godini društvene mreže su korišćene u velikoj mjeri, pa nalozi bilježe konstantan rast broja posjetilaca i pratilaca.

Osim činjenice da se najveći dio ciljne grupe nalazi upravo na društvenim mrežama, dodatni benefiti ove vrste komunikacije su i brzina širenja informacija

i podsticanje interaktivnosti. Takođe, društvene mreže predstavljaju idealno mjesto za plasiranje reklama, akcija, informacija i prepoznatljivosti brenda, budući da od ukupne populacije Crne Gore preko 75 % koristi društvene mreže.

Facebook predstavlja najpopularniju društvenu mrežu u Crnoj Gori, pa se plasiranjem informacija na istoj dolazi do najvećeg broja korisnika. Uz pravilno targetiranje, plasiranje poruka i komunikaciju sa pratiocima, društvena mreža Facebook je bila jedna od ključnih kanala za ostvarivanje ciljeva zacrtanih godišnjim marketing planom. Na ovoj društvenoj mreži ukupan broj sviđanja stranice je porastao sa 4 598 na 4 711, dok je broj novih pratilaca stranice u izvještajnom periodu je porastao za 227 (sa 4 979 na 5 206). Ukupan doseg (reach) stranice je 493 612.

Analitika takođe pokazuje da stranicu posjećuje mlađa publika (grafik), dok prema polu posjetilaca prednjači ženski (ženski 60.7%, muški 39.3%).

Takođe, IPC Tehnopolis je komunicirao i putem poruka koje su zainteresovani slali – upiti raznim povodima, gdje bilježimo veliku responzivnost kao i zadovoljstvo korisnika povodom pružanja potpunih informacija i brzog dobijanja odgovora.

Instagram je najbrže rastuća društvena mreža na našim prostorima i u svijetu, najpopularnija među mlađom publikom. Ova društvena mreža izdvaja se od ostalih po vrsti sadržaja koji se na njoj plasira. Fokus objava na Instagramu su fotografije i video materijali, a prema podacima za Crnu Goru na ovoj društvenoj mreži je potencijalni doseg čak 300 000 ljudi. IPC Tehnopolis je na ovoj mreži objavljivao sadržaje koji su pratili sve aktuelnosti, uz opis koji sadrži osnovne informacije o sadržaju. Osim objava, na ovoj mreži je praćen trend postavljanja sve popularnijih Instagram story-ja i video zapisa, koji je pomogao većoj vidljivosti objava, postavljanju dodatnih sadržaja i promociji.

Broj pratilaca u izvještajnom periodu porastao je za 267 osoba, odnosno sa 2 327 na 2 594, što je pokazatelj sve većeg interesovanja, a i na ovoj mreži bilježimo veliki broj poslatih poruka podrške i upita. Ukupan doseg (reach) je 449 866.

Analitika takođe pokazuje da stranicu posjećuje mlađa publika, dok prema polu posjetilaca prednjači ženski.

Twitter (odnosno mreža X od jula 2023) predstavlja platformu koja je na prvom mjestu kada je brzina protoka informacija u pitanju i idealno je mjesto za direktno povezivanje sa ciljnom publikom. U Crnoj Gori ovu društvenu mrežu ima preko 68 000 ljudi. Broj pratilaca na Twitter-u (X) porastao je sa 586 na 607 tokom izvještajnog perioda, dok je ukupan broj impresija bio 41 814.

LinkedIn predstavlja najbolju B2B platformu na svijetu i sve je popularnija u Crnoj Gori. Na ovoj platformi svoju poruku možete podijeliti sa velikim brojem biznis korisnika, te stoga predstavlja idealnu platformu za poslovnu komunikaciju i povezivanje sa korisnicima iz istih ili drugih oblasti djelovanja, a samim tim je idealno mjesto za preduzetnike i startupove. IPC Tehnopolis ima stranicu i na ovoj mreži i ukupan broj pratilaca u ovom periodu je porastao sa 879 na 1 127. Ukupan doseg (reach) je 58 213, dok je podrška pratilaca aktivnostima koje sprovodimo (u vidu lajkovanja i komentara) iznosila 1 404 za lajkove i 7 za komentare.

YouTube predstavlja mrežu koja je višenamjenska, ona je pretraživač, baza podataka u video-obliku, platforma i društvena mreža. Na YouTube kanalu IPC Tehnopolis u izvještajnom periodu je postavljeno 19 videa, većinom interne produkcije, od čega su njih 8 edukativnog karaktera.

Pored navedenih aktivnosti marketing tim IPC Tehnopolis je tokom 2023. godine pripremao sadržaj i upravljao nalogima na društvenim mrežama za dva projekta i to **“Biodiversity and Tourism Strategy to protect cetaceans – BioTourS”** i **“Blue growth smart Adriatic Ionian – BlueAir”**, te pružao podršku u marketinškom dijelu korisnicima podrške biznis inkubatora.

Na Facebook stranici projekta **BioTourS** ukupan broj sviđanja stranice je porastao sa 155 na 164. Ukupan doseg (reach) stranice je 12 031. Broj objavljenih post-ova je 16, dok je podrška pratilaca aktivnostima koje sprovodimo (u vidu lajkovanja i komentara) iznosila 265 za lajkove i 5 za komentare.

Na Instagram stranici projekta BioTourS ukupan broj pratilaca stranice iznosi 77. Ukupan doseg (reach) stranice je 141. Broj objavljenih post-ova je 16, dok je podrška pratilaca aktivnostima koje sprovodimo (u vidu lajkovanja i komentara) iznosila 57 za lajkove i 4 za komentare.

Na Facebook stranici projekta **BlueAir** ukupan broj sviđanja stranice je porastao sa 34 na 96. Ukupan doseg (reach) stranice je 49,986. Broj objavljenih post-ova je 31, dok je podrška pratilaca aktivnostima koje sprovodimo (u vidu lajkovanja i komentara) iznosila 4 832 za lajkove i 3 za komentare.

Na Instagram stranici projekta BlueAir ukupan broj pratilaca stranice je 110. Ukupan doseg (reach) stranice je 41,759. Broj objavljenih post-ova je 31, dok je podrška pratilaca aktivnostima koje sprovodimo (u vidu lajkovanja i komentara) iznosila 1300 za lajkove i 5 za komentare.

BlueAir porjekat ima stranicu i na društvenoj mreži LinkedIn i ukupan broj pratilaca u ovom periodu je porastao sa 125 na 298. Ukupan doseg (reach) je 9 962, dok je podrška pratilaca aktivnostima koje sprovodimo (u vidu lajkovanja i komentara) iznosila 824 za lajkove i 4 za komentare. Broj post-ova je iznosio 31. Osim društvenih mreža projekata, IPC Tehnopolis upravlja i naložima coworking prostora, koji takođe bilježe povećanje broja pratilaca i sve veće interesovanje za korišćenje prostora za rad.

Eksterni kanali komunikacije

U cilju što bolje, pravovremene i potpunije informisanosti ciljne grupe, ali i šire javnosti o aktivnostima IPC Tehnopolis, marketing sektor je konstantno komunicirao sa predstavnicima medija na lokalnom i nacionalnom nivou. Predstavnicima medija su redovno obavještavani o svim aktivnostima, aktuelnostima i događajima, pozivani su da medijski isprate događaje.

IPC Tehnopolis je takođe radio na širenju i ostvarivanju što boljih odnosa sa medijima, kako bi javnost bila što bolje informisana i shvatila značajnu ulogu koju IPC Tehnopolis ima u oblasti svog djelovanja, pa je zabilježen veći broj medija koji su objavljivali informacije. Zabilježeno je pojavljivanje na portalima, televiziji, radiju i u štampanim medijima (RTCG, TV Vijesti, RTV NK, Ono-gošt.me, Dan, Pobjeda, Dnevne novine, Vijesti, Aktuelno.me, Bankar.me, Portal Analitika, Antena M i drugi veliki broj portala).

Pored toga, veliki broj partnera koje IPC Tehnopolis ima prepoznao je značaj

aktivnosti koje su sprovedene, pa je zabilježen i veliki broj dijeljenja informacija sa njihovom publikom, čime je ostvaren i veći doseg informisanosti i prepoznatljivosti IPC Tehnopolis širom regiona.

Osim dijeljenja informacija o našim aktivnostima, na društvenim mrežama IPC Tehnopolis dijelili smo i informacije o svim onim aktuelnostima koje bi mogle pomoći i bili od koristi ciljnoj grupi i razvoju inovativnog, preduzetničkog i startup ekosistema u Crnoj Gori.

Koristeći alate outdoor promocije, pripremljeni su i flajeri za infrastrukturne segmente u kojima su predstavljene njihove mogućnosti, a koji su korišćeni na različitim sajmovima.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

U 2023. godini izvršen je nadzor nad radom IPC Tehnopolis u sledećim segmentima:

Inspekcijska kontrola – Direktorat za politiku za javne nabavke

U toku septembra 2023. godine, sproveden je inspekcijski nadzor od strane Uprave za inspekcijske poslove - Odsjek za inspekciju za javne nabavke. Nadzor je izvršen za period od 14. oktobra 2022. godine, odnosno od prethodne inspekcijske kontrole.

Sprovedenim nadzorom je utvrđeno da se uredno vodi propisana dokumentacija i da su za nabavke sprovedene zaključno sa 15.09.2023. godine, Direktoratu za politiku javnih nabavki dostavljeni izvještaji kao i metodologija analize rizika u postupcima javnih nabavki.

Sprovedenim nadzorom je utvrđeno da je u propisanom roku donesen, odobren od strane organa upravljanja Društva i objavljen Plan javnih nabavki IPC Tehnopolis za 2023. godinu.

Inspekcijskom kontrolom nije utvrđena nijedna nepravilnost u upravljanju procesima javnih nabavki.

Kontrola izvještaja za projekte

Kancelarija prvog nivoa kontrole u okviru Direktorata za finansiranje i ugovaranja EU pomoći u okviru Ministarstva finansija, je u 2023. godini izvršila kontrolu ukupno 11 izvještaja za sedam EU projekata i dostavila sertifikate o prihvatljivosti troškova u 100 % iznosu za svih 11 izvještaja. Ukupna vrijednost sertifiko-

vanih izvještaja u 2023. godini iznosi 647,315.81 €, od čega je 550,218.44 € bespovratni grant, dok je 97,097.37 € iznos kofinansiranja od strane IPC Tehnopolis.

Pored navedene kontrole od strane Direktorata za finansiranje i ugovaranja EU pomoći u okviru Ministarstva finansija, donatori i nadležne institucije za kontrolu nacionalnih projekata, projekata i programa RYCO su takođe izvršile kontrolu periodičnih izvještaja koje je IPC Tehnopolis u obavezi dostavljati i utvrdili da u navedenim izvještajima nema nepravilnosti te sve troškove okarakterisali kao prihvatljive i opravdane.

Tabela: Struktura prihoda - uporedni prikaz 2021 / 2022 / 2023 godina

PRIHODI	2021	% učešća u ukupnim prihodima	2022	% učešća u ukupnim prihodima	2023	% učešća u ukupnim prihodima
Prihod opredijeljen zakonom o budžetu	90,000.00	10.59	90,000.00	9.19	474,604.52	43.99
Poslovni prihodi i prihodi od zakupnina	57,656.77	6.78	55,651.56	5.68	63,204.34	5.86
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga i prihod od zakupnina	48,879.13		41,152.97		51,388.46	
Kafeterija	8,777.64		14,498.59		11,815.88	
Prihodi od projekata	568,714.34	66.92	524,487.62	53.54	428,257.05	39.69
Nacionalni projekti	55,777.45		85,486.76		27,747.84	
EU projekti	512,936.89		439,000.86		400,509.21	
Ostali prihodi i donacije	133,501.53	15.71	309,399.25	31.59	112,856.06	10.46
Ostali prihodi iz budžeta ministarstava	30,000.00		200,000.00		0.00	
Ostali prihodi	103,501.53		109,399.25		112,856.06	
UKUPNO	849,872.64	100	979,538.43	100	1,078,921.97	100

Kao što se može vidjeti u priloženoj tabeli nastavlja se trend rasta prihoda IPC Tehnopolis iz godine u godinu. Tako je u 2023. godini došlo do povećanja prihoda za 10.14 % u odnosu na 2022. godinu, odnosno 26.95 % u odnosu na 2021. godinu. Ukoliko posmatramo strukturu prihoda, za razliku od prethodnih godina gdje su procentualno najveće učešće u ukupnim prihodima imali prihodi od na-

cionalnih i međunarodnih projekata (53.54 %), u 2022. godini i (66.92%) u 2021. godini, u 2023. godini prihod opredijeljen zakonom o budžetu je imao procentualno najveće učešće u ukupnim prihodima 43.99%.

U 2023. godini IPC Tehnopolis je po prvi put od osnivanja po osnovu prenosa budžeta za 2023. godinu dobio sredstva za potrebe operativnog poslovanja, rješenjem od strane Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja broj : 0501-082/23-984/2 od 14.06.2023. godine po osnovu koga je odobrena isplata sredstva u iznosu od 474,604.53 €. Navedena sredstva su uplaćena u dvije tranše, 29. 06. i 05.09. 2023. godine. Zahvaljujući navedenom, IPC Tehnopolis je redovno izmirivao sve obaveze prema zaposlenima, dobavljačima, sve poreške i druge obaveze.

Prihodi od poslovne ekonomske aktivnosti čine 5.86 % ukupnih prihoda, oni su povećani u odnosu na 2022. godinu u iznosu od 7,552.78 €.

Implementacija kako nacionalnih, tako i međunarodnih projekata u 2023. godini tekla je planiranom dinamikom, prihodi od projekata iznose 428,257.05 €. Sredstva prihodovana od strane projekte aktivnosti odnose se na završene projekte kao što su (GreenCBC; iNovaNet, BRE PLUS), kao i na projekte čija je implementacija nastavljena ili je započeta u 2023. godini kao što su (Rise, Beyond, BoostMeUp).

Ostali prihodi i donacije, čine odnosni dio odloženih prihoda donacije opreme i materijala, sponzorstva, refundacije bolovanja drugi prihodi koji se ne mogu svrstati u prethodno navedene kategorije iznose 112,856.06 €.

Struktura troškova u 2023. godini u poređenju sa 2022. i 2021. godinom

Ukupni troškovi u 2023. godini iznosili su 786,942.08 €, od kojih se 22.57 % odnosno 177,578.00 € odnosi na troškove projektnih aktivnosti. IPC Tehnopolis zahvaljujući sredstvima međunarodnih i nacionalnih donatora za troškove zarada i naknada zaposlenih obezbijedio iznos od 54,941.86 €, dok je za administrativne troškove koji se odnose na troškove komunikacionih usluga obezbijedio iznos od 3,396.67 €. Troškovi kofinansiranja projektnih aktivnosti od strane IPC Tehnopolis iznosili su 17,205.55 €.

Vrednosno i procentualno najznačajniji troškovi u strukturi troškova su ukupni troškovi bruto zarada i naknada zarada, bruto naknada Odbora direktora i naknada po osnovu ugovora o djelu kojima pripada 47.12 % ukupnih troškova. U 2021. godini prosječna zarada zaposlenih u IPC Tehnopolis iznosila je 528.08 € u 2022. godini 675.89 €, dok je u 2023. godini prosječna zarada za prosječan broj zaposlenih (26) iznosila 745.64 €.

RASHODI	2021	2022	% učešća u ukupnim troškovima	PROJEKTI		% učešća u ukupnim troškovima	PROJEKTI
				2021	2022		
Neto zarade i naknade zaposlenih	178,801.87	228,687.16	24.95%	160,965.87	240,888.45	30.61%	44,792.38
Neto naknade po osnovu ugovora o djelu	68,834.95	55,269.97	6.03%	45,294.15	21,832.32	2.77%	7,194.32
Neto naknade Odbor direktora	12,705.13	17,303.42	1.89%	0.00	21,966.63	2.79%	0.00
Troškovi poreza i doprinosa	119,789.82	79,309.43	8.65%	54,104.66	84,625.72	10.75%	10,680.65
Troškovi prireza	3,899.60	1,649.82	0.18%	1,266.68	1,583.32	0.20%	199.83
Troškovi službenih putovanja	44,501.61	49,171.57	5.36%	40,752.67	27,516.38	3.50%	19,901.86
Troškovi kancelarijskog i administrativnog materijala	2,351.57	1,311.40	0.14%	1,311.40	1,864.21	0.24%	0.00
Troškovi sredstava za održavanje higijene	1,964.28	2,292.78	0.25%	0.00	2,797.36	0.36%	0.00
Troškovi električne energije	21,434.98	18,772.42	2.05%	16,714.38	18,803.99	2.39%	0.00
Troškovi komunikacionih usluga	14,357.91	9,433.21	1.03%	9,433.21	4,388.27	0.56%	3,396.77
Troškovi goriva	7,440.82	4,524.66	0.49%	0.00	4,859.83	0.62%	0.00
Troškovi komunalnih usluga i vodosnabdijevanja	2,731.05	2,093.33	0.23%	0.00	2,167.02	0.28%	0.00

Troškovi amortizacije	95,325.95	117,049.25	12.77%	0.00	160,406.57	20.38%	0.00
Nabavna vrijednost prodane robe	5,126.00	4,398.80	0.48%	0.00	7,564.50	0.96%	0.00
Troškovi neproizvodnih usluga	168,613.00	174,399.81	19.02%	146,582.34	95,019.42	12.07%	68,441.24
Troškovi usluga održavanja, osiguranja	23,301.04	8,621.55	0.94%	0.00	12,732.37	1.62%	0.00
Troškovi sitnog inventara i ostalog materijala	15,199.31	50,944.19	5.56%	47,794.71	12,227.30	1.55%	0.00
Troškovi osiguranja i registracije vozila	1,307.69	703.88	0.08%	0.00	1,650.18	0.21%	0.00
Troškovi kotizacija	1,028.00	990.00	0.11%	0.00	1,509.38	0.19%	113.49
Troškovi marketinga, reklame, promocije	26,561.23	62,509.03	6.82%	58,355.33	29,691.52	3.77%	22,816.81
Donacije i pomoći	1,703.32	1,043.60	0.11%	0.00	3,821.88	0.49%	0.00
Troškovi reprezentacije	2,593.12	2,240.97	0.24%	0.00	2,941.64	0.37%	0.00
Troškovi bankarskih provizija i naknada	2,731.38	3,892.12	0.42%	0.00	3,302.62	0.42%	0.00
Troškovi kamata	10,708.52	15,422.67	1.68%	0.00	19,263.50	2.45%	0.00
Ostali troškovi	6,448.90	4,714.48	0.51%	0.00	3,517.70	0.45%	40.65
UKUPNO	839,461.05	916,749.52	100.00%	582,575.40	786,942.08	100%	177,578.00

Troškovi neproizvodnih usluga i ostalih nematerijalnih troškova čine 12.07 % ukupnih troškova a odnose se na troškove organizacije događaja, troškove konsultantskih usluga, nematerijalnih troškova za projekat BoostMeUp i ostalih nematerijalnih troškova, 72.03 % ovih troškova odnosi se na troškove projektnih aktivnosti.

U 2023. godini troškovi amortizacije iznose 160,406.57 €.

Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja za 2023. godinu iznosi 291,979.89 €. IPC Tehnopolis je uknjižio odloženu poresku obavezu koja umanjuje neto dobit u iznosu 5,346.09 €, kao i porez na dobit u ukupnom iznosu 15,298.72 €.

U konačnom IPC Tehnopolis nakon oporezivanja u 2023. godini poslovao sa neto dobitkom u iznosu od 271,335.08 €.

Obaveze i potraživanja na 31.12.2023. godine

Na dan 31.12.2023. IPC Tehnopolis je izmirio sve obaveze za poreze i doprinose, dok su obaveze IPC Tehnopolis prema dobavljačima iznosile 8,312.34 €, a u 2022. godini 30,416.98 €.

Obaveze po osnovu overdraft kredita na 31.12.2023. iznosile su 53,113.65 €. Navedena sredstva overdraft kredita su utrošena namjenski za potrebe predfinansiranja EU projekata i kao što je prethodno navedeno, sertifikovana su u punom iznosu i očekuje se da će umanjena za iznos kofinansiranja biti refundirana u 2024. godini.

Napominjemo da je riječ o Ugovoru o keditu koji je IPC Tehnopolis za potrebe predfinansiranja i kofinansiranja EU projekata sklopio sa Prvom bankom 27.10.2023. godine uz sledeće uslove:

Iznos: 100,000.00 €

Kamatna stopa: 5% na godišnjem nivou

Zatezna kamatna stopa: 2% na mjesečnom nivou

Rok dospjeća: 27.10.2024.godine

Trogodišnji overdraft kredit u iznosu od milion eura koji je odobren 2020. godine uz garanciju Vlade Crne Gore na 800,000.00 €, zatvoren je 31.10.2023. godine i garancije su vraćene Vladi Crne Gore.

Potraživanja IPC Tehnopolis na 31.12.2023. godine iznose 103,061.26 €, od čega se 87,483.23 € odnosi na potraživanja od EU projekata, dok se iznos od 8,096.66 € odnosi na potraživanja od kupaca. Takođe IPC Tehnopolis na isti datum potražuje za više plaćeni porez na dodatu vrijednost iznos od 7470.89 €, koji ćemo u narednom periodu u skladu sa procedurama preusmjeriti na predstojeće obaveze za poreze i doprinose.

Finansijski iskazi za 2023. godinu su sastavni dio ovog izvještaja, a za sve detaljnije informacije IPC Tehnopolis je na raspolaganju.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan 31.12.2023 godine

BROJ ISKAZA: 88716/2023

Popunjava lice	
Matični broj: 03009645	Šifra djelatnosti: 7022
Popunjava: Jasna Vučić	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU INOVACIONO PREDUZETNIČKI CENTAR "TEHNOPOLIS" - NIKŠIĆ
Sjedište: RADOJA DAKIĆA B.B. , NIKŠIĆ, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
	A K T I V A					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		984308	1134106	911658
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003		17420	41412	27133
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		17420	41412	27133
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007				
	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		966888	1092694	884525
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009				
023	2. Postrojenja i oprema	010		966888	1092694	884525
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011				
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014				
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015				
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016				
030, 039 (dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
031(dio),032(dio),039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio),039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio),032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio),034,035,036,039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022				
038,039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023				
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
	D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		307847	797738	548654
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		14353	23683	9704
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni dijelovi, sitan inventar i auto gume)	027		13056	20049	5891
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029		342	262	312
15	4. Dati avansi	030		955	3372	3501
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		103061	566688	318102
202,203,209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032		8097	6214	12689
200,209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
201,209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		94964	560474	305413
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036		10		
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatnu vrijednost	037		7471	3810	21752
21,22,osim223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		87483	556664	283661
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039		3536	3536	3536
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040				

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041				
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042		3536	3536	3536
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043		186897	203831	217312
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045		100	18872	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		1292255	1950716	1460312
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		397399	126064	72846
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		30000	30000	30000
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105				
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr.saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109				
dugov.saldo o rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		367399	96064	42846
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		98443	45224	43660
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		271335	53219	1565
350	3. Gubitak ranijih godina	114		2379	2379	2379
351	4. Gubitak tekuće godine	115				
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117				

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118				
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119				
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121				
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122				
414, 415	1. Dugoročni krediti	123				
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124				
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125		23763	18417	8847
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126				
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		80823	676963	450239
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128				
	II KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129		80823	676963	450239
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429 (dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				1607
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131		53114	641631	424762
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		586	472	440
433, 434, 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133		8312	30417	22223
439(dio)	5. Obaveze po mjenicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		18811	4443	1207
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138				
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139		2548	2232	142
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		964	2211	1010
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141		15299		55

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495 (dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143		790270	1129272	928380
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		1292255	1950716	1460312

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Odgovorno lice

Dana 19.03.2024

Jasna Vučić

M.P.

Đorđije Malović

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2023 do 31.12.2023 godine

BROJ ISKAZA: 88716/2023

Popunjava lice	
Matični broj: 03009645	Šifra djelatnosti: 7022
Popunjava: Jasna Vučić	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU INOVACIONO PREDUZETNIČKI CENTAR "TEHNOPOLIS" - NIKŠIĆ
Sjedište: RADOJA DAKIĆA B.B. , NIKŠIĆ, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201		24573	23747
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1054349	955791
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		1054298	955220
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		51	571
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210+210a)	208		342601	481799
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209		48117	82244
53, 54(dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		134077	282506
540	c) Amortizacija	210a		160407	117049
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		402235	432435
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		316026	351476
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		86209	80959
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		13383	12691
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		66790	60684
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		6036	7584
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		700	
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218		700	
584, 589(dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		22143	2049
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		311243	63255
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226			
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio),663 (dio),664 (dio),669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230			1
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio),663 (dio),664 (dio),669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233			1
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234			
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		19263	467
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		19263	467
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		-19263	-466
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		291980	62789
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		291980	62789
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		20645	9570
721	1. Tekući porez na dobit	246		15299	
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		5346	9570
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		271335	53219
	VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom / (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa drugim stavkama rezultata /povezanim sa kapitalom/	258			
	VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata povezanih sa kapitalom/ (249-258)	259			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260		271335	53219
	X. Zarada po akciji	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica	264			
	XII. Neto rezultat koji pripada učešćima koji ne obezbeđuju kontrolu	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

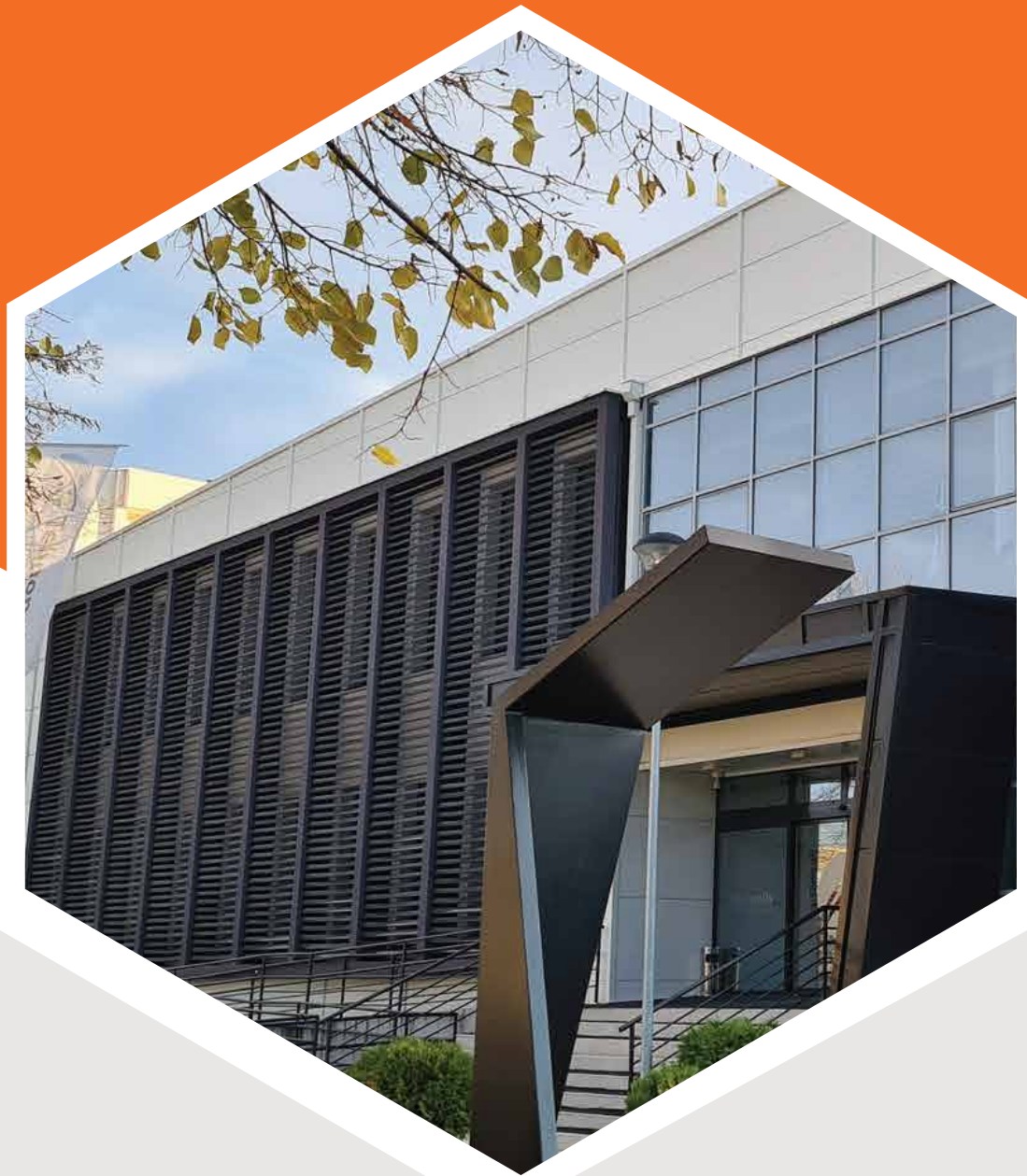
Odgovorno lice

Dana 19.03.2024

Jasna Vučić

Đorđije Malović

**PROGRAM RADA
INOVACIONO PREDUZETNIČKOG CENTRA TEHNOPOLIS
SA FINANSIJSKIM PLANOM ZA 2024. GODINU**

SADRŽAJ

4	OPŠTE INFORMACIJE
5	1. MISIJA, VIZIJA I CILJEVI ORGANIZACIJE
5	1.1 Misija i vizija - korporativna
5	1.2 Ciljevi - srednji rok
6	1.3 Ciljevi - kratak rok
6	1.4 Usklađenost ciljeva sa specifičnim dokumentima / strategijama razvoja
10	2. ORGANIZACIJA
10	2.1 Struktura i način organizacije, kapaciteti i upravljanje procesima
14	3. USLUGE
14	3.1 Vrste i broj programa podrške korisnicima / stanarima
16	3.2 Saradnja sa akademskom zajednicom
16	3.3 Saradnja sa poslovnom zajednicom
17	3.4 Infrastrukturna podrška i dostupnost stanarima
17	3.5 Međunarodna saradnja u cilju pružanja podrške korisnicima i stanarima
22	PLAN AKTIVNOSTI IPC TEHNOPOLIS ZA 2024. GODINU
24	FINANSIJSKI ASPEKT POSLOVANJA IPC TEHNOPOLIS U 2024. GODINI

Opšte informacije:

Naziv pravnog lica	<i>Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis Nikšić</i>
Rukovodilac/direktor	<i>Đorđije Malović</i>
PIB	<i>03009645</i>
Adresa sjedišta	<i>Radoja Dakića bb, 81400 Nikšić, Crna Gora</i>
Klasifikacija pretežne djelatnosti (po CRPS-u)	<i>7022 – konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i drugim upravljanjem</i>
Kontakt osoba	<i>Vanja Zorić Šundić</i>
Telefon	<i>+382 40 280 431</i>
Zvanična email adresa	<i>office@tehnopolis.me</i>
Web adresa subjekta	<i>www.tehnopolis.me</i>
Vrsta subjekta inovacione infrastrukture	☐ <i>Naučno tehnološki park</i> ☒ <i>Inovaciono preduzetnički centar</i> ☐ <i>Poslovno tehnološki inkubator</i> ☐ <i>Centar za transfer tehnologija</i> ☐ <i>Klaster</i> ☐ <i>Drugi subjekti inovacione infrastrukture</i>

1. MISIJA, VIZIJA I CILJEVI ORGANIZACIJE

1.1 Misija i vizija - korporativna

Misija

Podrška unapređenju nacionalnog inovacionog i preduzetničkog sistema u Crnoj Gori kroz sprovođenje skupa aktivnosti čija realizacija će razviti i unaprijediti inovacione kapacitete i inovacionu infrastrukturu za potrebe ukupnog održivog ekonomskog razvoja Crne Gore.

Vizija

Međunarodno prepoznatljiv i kredibilan centar inovacione djelatnosti u Crnoj Gori koji vrši aktivnosti razvoja inovativnog preduzetništva, modernizaciju i unapređenje konkurentnosti privrede, kreiranja novih znanja, razvoja i primjene inovacija proizvoda i procesa, upotrebe inovativnih tehnologija, uvođenja novih poslovnih modela, kao i razvoj kapaciteta i infrastrukture potrebne za podršku navedenim aktivnostima.

1.2 Ciljevi – srednji rok

- Kreiranje novih i jačanje konkurentnosti postojećih crnogorskih preduzeća kroz razvoj inovativnih tržišno-orjentisanih proizvoda, usluga i tehnologija koji imaju veliki potencijal za komercijalizaciju i tržišnu primjenu;
- Podrška prenosu inovativnih ideja iz naučnoistraživačkih ustanova na tržište, kroz saradnju sa partnerima iz privrede i kroz otvaranje novih preduzeća/spin-off kompanija u Crnoj Gori;
- Jačanje inovativnog potencijala preduzeća i njihove prepoznatljivosti u sistemu inovacija;

- Stimulisanje tehnoloških inovacija i podsticanje komercijalizacije, odnosno primjene inovativnih ideja i tehnologija na tržištu;
- Saradnja sa crnogorskom naučnom i privrednom dijasporom u cilju stvaranja uslova za strateško povezivanje i reintegraciju u domaću zajednicu;
- Podsticanje transfera znanja i tehnologija u saradnji sa domaćim i međunarodnim partnerima iz naučnoistraživačkog i privrednog sektora.

1.3 Ciljevi – kratak rok

- Aktivacija i promocija inovativnog preduzetničkog potencijala sa fokusom na univerzitetu i razvoj preduzetničke kulture u Crnoj Gori kroz realizaciju edukativno-motivacionih i promotivnih događaja iz oblasti preduzetništva i inovacija koristeći model javno-privatnog partnerstva sa ključnim nacionalnim i regionalnim kompanijama i startup-ovima i nacionalnim IT klasterom;
- Unapređenje kapaciteta crnogorskog inovativnog ekosistema u dijelu znanja i vještina iz oblasti poslovnog razvoja, razvoja tehnologije, zaštite prava intelektualne svojine, alternativnog finansiranja i pristupa kapitalu i drugih relevantnih tema od značaja za razvoj inovativne poslovne zajednice u Crnoj Gori;
- Stimulisanje razvoja inovacija kroz preduzetništvo, kreiranje novih vrijednosti preduzetničke kulture u Crnoj Gori i pristup regionalnim i međunarodnim tržištima za inovativne i preduzetničke projekte;
- Poboljšanje uslova za finansiranje i pristup kapitalu za inovativne i preduzetničke ideje i startup projekte iz Crne Gore kroz privlačenje sredstava iz dostupnih međunarodnih fondova, pružanje direktne finansijske podrške, prezentaciju ideja i projekata investitorima, biznis anđelima iz zemlje i regiona.

1.4 Usklađenost ciljeva sa specifičnim dokumentima/ strategijama razvoja

Ciljevi su usklađeni sa sledećim specifičnim dokumentima i strategijama razvoja:

- 1. Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine**, a posebno u vezi sa strateškim ciljem 2.5 Stimulisati zaposlenost i socijalnu inkluziju i to podmjerom 2.5.1.2 kojom je definisano “Promovisanje razvojno orijentisane politike koje podržavaju produktivne aktivnosti, otvaranje dostojanstvenih radnih mjesta, preduzetništvo, kreativnost i inovativnost i podsticanje formalizacije i rasta mikro, malih i srednjih preduzeća, između ostalog i kroz pristup finansijskim uslugama”, kao i definisanih ekonomskih resursa u oblasti Preduzetništva i MSP koji se odnose na poboljšanje poslovnog ambijenta za razvoj preduzetništva i MSP u Crnoj Gori, koji i dalje ima veliki broj biznis barijera poput: legislativnih, administrativnih, pristupa finansijama za startupove, promocije, edukacija, usvajanja novih znanja i vještina, podrške inovacijama itd;
- 2. Strategija inovativne djelatnosti 2016-2020**, i to strateški cilj I - “Povećanje kapaciteta za inovacije i tehnološki razvoj Crne Gore”, Prioritet 2: Unapređenje infrastrukture za podršku inovacijama i tehnološkom razvoju i Prioritet 3: Jačanje ljudskih resursa za inovacije i tehnološki razvoj, kojim se definiše niz mjera u cilju povezivanja visokog obrazovanja i privrede, uspostavljanja modela cjeloživotnog učenja i podizanja preduzetničko-inovativnog karaktera obrazovanja. Program je takođe u direktnoj vezi sa strateškim ciljem III: “Jačanje potencijala za inovacije u privrednom sektoru”, Prioritet 8: Jačanje inovacionog potencijala MSP i njihove prepoznatljivosti u sistemu inovacija, kojim se definiše uspjeh inovativne ideje, njene komercijalizacije i finansiranja kroz instrument ulaganja u kapital posebno za „startup“ i brzorastuća MSP;
- 3. Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2017-2021)** i to strateški cilj 5.3 “Jačanje sinergije između nauke i ekonomije” kojim su definisani prioriteti unapređenja mehanizama 7 za transfer tehnologije, kreiranja povoljnijeg ambijenta za inovativno preduzetništvo, kao i finansijske podrška istraživačkim i inovativnim aktivnostima i preduzetništvu;
- 4. Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća (2018-2022)**, i to operativnim ciljem 4 - “Unapređenje inovativnosti MSP” kojim je definisano niz mjera Mjera 1. “Unapređenje infrastrukture za podršku inovacijama i tehnolo-

loškom razvoju”; Mjera 2. “Unapređenje podrške za inovativna preduzeća i jačanje njihovog potencijala za inovacije”; Mjera 3. “Pružanje podrške za bolje korišćenje sredstava iz EU programa za istraživanje, razvoj i inovacije”; Mjera 4. “Jačanje svijesti MMSP o značaju inovacija”; kao i operativnim ciljem 7 - “Digitalna transformacija biznisa” kojim su definisane mjere za promociju i obezbjeđenje savjetodavne podrške za unapređenje biznisa primjenom digitalizacije i promociju primjene e-trgovine u poslovanju MMSP;

5. Strategija pametne specijalizacije (2018-2024) kojom se identifikuju osnovni zajednički ciljevi razvojnih politika, determinisani interesima vezanim za istraživačku i inovativnu djelatnost, poput jačanja saradnje akademskog i privrednog sektora i podrške inovativnim aktivnostima u privatnom sektoru sa posebnim naglaskom na razvoju inkubatora i akceleratora, kako bi se omogućilo lakše osnivanje startup i spinof preduzeća. Tehnopolis je prepoznat kroz aktivnosti u okviru sledećih strateških ciljeva: Strateški cilj 3. Poboljšanje saradnje u okviru sistema inovacija Operativni cilj 3.2 Jačanje inovacione infrastrukture; Strateški cilj 4 Podrška inovativnim aktivnostima u privrednom sektoru, Operativni cilj 4. 2 Stimulisanje razvoja inovativnih startupova, Strateški cilj 5 Poboljšanje okvirnih uslova za inovacioni ekosistem Operativni cilj 5.2 Promocija značaja inovacija sa fokusom na informisanje šire javnosti i privrede;

6. Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje za period 2020-2024 Operativni cilj 2.2. Unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli; Mjera 2.2.1: Organizovati specijalizovane obuke za razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina za različite ciljne grupe. Mjera 2.2.3: Razviti i implementirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...) Operativni cilj 3.2: Promovisati značaj usvajanja preduzetničke kompetencije na svim nivoima obrazovanja Mjera 3.2.S: Promovisati dobre prakse i značaj usvajanja preduzetničke kompetencije u okviru neformalnog obrazovanja kao i najbolje aktivnosti i ideje u okviru određenih ciljnih grupa.

7. Strategijom regionalnog razvoja (SRR) Crne Gore za period 2023-2027 kojom se utvrđuju ciljevi i prioriteti regionalnog razvoja, način njihovog postizanja, područja sa razvojnim specifičnostima, kao i međusobni odnos i aktivnosti organa državne uprave i drugih nosilaca aktivnosti regionalnog razvoja, koji su uključeni u sprovođenje SRR.

IPC Tehnopolis je prepoznat kroz Strateški cilj 3: Povećanje konkurentnosti regiona, zasnovano na unaprjeđenju infrastrukture, poboljšanje poslovnog ambijenta i razvoj prioritetnih sektora i sektora sa potencijalom rasta, odnosno Operativni cilj 3.1: Povećanje regionalne konkurentnosti u okviru aktivnosti 3.1.6 Dalje unapređenje institucionalne infrastrukture za razvoj preduzetništva i inovacija mladih, žena i socijalnog preduzetništva (inkubatori, biznis centri, klubovi preduzeća).

8. Nacionalni program razvoja kulture 2023-2027 koji predstavlja osnovni strateški dokument kulturne politike, kojim se sistemski utvrđuju pravci djelovanja i načini sprovođenja kulturne politike. IPC Tehnopolis se u ovom dokumentu pominje kroz aktivnosti koje se odnose na izvođenje radova na adaptaciji Doma digitalne revolucije u Nikšiću.

2. ORGANIZACIJA

2.1. Struktura i način organizacije, kapaciteti i upravljanje procesima

Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis predstavlja neprofitno privredno društvo sa ograničenom odgovornošću kome je osnivač i 100% vlasnik Vlada Crne Gore. Koordinaciju rada IPC Tehnopolis vrši petočlani Odbor direktora sastavljen od predstavnika osnivača i ključnih strateških partnera.

Rad IPC Tehnopolis je organizovan kroz rad 3 Centra – Centra za razvoj preduzetništva i upravljanje projektima, Centra za programske aktivnosti, istraživanje i razvoj i Centra za podršku poslovanju.

Poslovni model IPC Tehnopolis je diversifikovan a izvori finansiranja su sledeći: projekti finansirani iz fondova Evropske unije i nacionalni projekti, javni izvori, prihodi od sopstvene djelatnosti.

IPC Tehnopolis raspolaže sa 2000m² prostornih kapaciteta sa sljedećom infrastrukturom: kancelarijski prostor, Laboratorija za industrijski dizajn – TechLab, Biotehnoška laboratorija – BioLab, Data centar, FILA inovativna laboratorija, Coworking prostor Code Hub Nikšić, multimedijalna sala, sala za sastanke, učionice.

Usljed popunjenosti prostornih kapaciteta u objektu u kome obavlja djelatnost, IPC Tehnopolis se početkom 2020. godine obratio Opštini Nikšić zahtjevom za ustupanje na korišćenja prostora u Domu revolucije Nikšić. U aprilu 2020. godine zaključen je Ugovor o davanju na korišćenje poslovnog prostora u objektu Doma revolucije između Opštine Nikšić i Ministarstva nauke, koje je u tom periodu vršilo nadzor nad radom IPC Tehnopolis.

Navedenim Ugovorom poslovni prostor površine 828 m² ustupljen je na ko-

rišćenje IPC Tehnopolis, na neodređeno vrijeme. Nakon zaključivanja navedenog ugovora, izrađeno je idejno rješenje rekonstrukcije poslovnog prostora na koje je Glavni gradski arhitekta izdao saglasnost nakon čega je izrađen glavni projekat rekonstrukcije prostora kao i revizija glavnog projekta.

Na kraju 2023. godine radovi na adaptaciji i rekonstrukciji dijela prostora Doma revolucije za potrebe Doma digitalne revolucije su u toku. Radovi su zvanično otpočeli 11. 09. 2023, dok je u postupku javne nabavke odabran izvođač radova LD gradnja. Ugovorena vrijednost radova iznosi 724,550.23 € sa PDV, dok je ugovoreni rok završetka radova 180 dana od dana uvođenja izvođača u posao.

Realizacijom ovog projekta stvoriće se preduslovi za smještanje:

- dijela visoko tehnološke opreme iz Laboratorije za industrijski dizajn,
- otvaranje novog Coworking prostora,
- kancelarijskog prostora za mikro i male kompanije,
- studija za postprodukciju tona, slike i animaciju,
- crowdfunding studija,
- multimedijalne sale i
- sale za sastanke.

S obzirom na to da su postojeći prostorni kapaciteti IPC Tehnopolis popunjeni, a da prostor u Domu revolucije još uvijek nije priveden namjeni javila se potreba za dodatnim prostorom kako bi se oprema Biotehnoške laboratorije i Laboratorije za industrijski dizajn stavila u funkciju.

U cilju iznalaženja rješenja i po pribavljanju saglasnosti Odbora direktora, menadžment IPC Tehnopolis se obratio predsjedniku Opštine Nikšić zahtjevom za ustupanje prostora koji se nalazi u okviru kompleksa objekata Instituta za crnu metalurgiju AD Nikšić.

Odlukom Skupštine Opštine Nikšić 27. 12. 2022, za potrebe smještanja novo-nabavljene opreme i proširivanja infrastrukturnih kapaciteta dat je na korišćenje prostor u objektu Instituta za crnu metalurgiju, površine 182 m², bez naknade, na period od jedne godine uz mogućnost produženja vremena korišćenja do pet godina. Shodno tome, većina opreme Laboratorije za industrijski dizajn je izmještena u navedeni prostor te TechLab može na kvalitetniji način i u boljim uslovima pružati podršku inovatorima, sektoru metalske i drvo prerađivačke industrije, te razviti edukativni centar za CNC, 3D tehnologije i robotiku.

Za obavljanje poslova iz djelatnosti Društva sistematizovano je 27 radnih mjesta, sa 32 izvršioca, što je za jedno radno mjesto više u odnosu na prethodno važeći pravilnik. Broj zaposlenih na kraju 2023. godine iznosio je 26. Prosjek godina zaposlenih u 2023. godini bio je 39. U IPC Tehnopolis radi 13 odnosno 50% žena, od kojih se njih 8 nalazi na menadžerskim pozicijama.

Već 2018. godine u izvještaju Evropske komisije o napretku naše zemlje u evropskim integracijama u dijelu izvještaja koji se odnosi na inovativne djelatnosti Evropska komisija Tehnopolis ocjenjuje kao “fully operational”.

IPC Tehnopolis je pozicioniran na tržištu kao ključni akter u oblasti razvoja inovacija i preduzetništva u Crnoj Gori uz posjedovanje karakterističnog vizuala sa dominantnom plavom bojom i uz slogan “Pomjeramo granice”. Svi navedeni elementi su inkorporirani u materijale koji se koriste u internoj i eksternoj komunikaciji IPC Tehnopolis. Dodatno, IPC Tehnopolis je na teritoriji Zapadnog Balkana i Evropske unije prepoznat kao pouzdan i respektabilan partner kroz implementaciju preko 30 međunarodnih projekata sa mrežom od preko 150 partnerskih institucija.

U skladu sa nacionalnom regulativom i relevantnom regulativom u okviru projekata koje kofinansira Evropska unija, IPC Tehnopolis ima sljedeće ugovorne

odnose sa klijentima:

- Ugovori o podšci biznis inkubatora uz pripadajuće anekse koji podrazumjeva ugovore o predinkubaciji, inkubaciji i virtuelnoj inkubaciji u zavisnosti od definisanog nivoa podrške,
- Ugovori o poslovno tehničkoj saradnji sa spoljnim ekspertima i klijentima,
- Ugovor o predakceleraciji za korisnike programa predakceleracije,
- Subsidy ugovor i partnerske ugovore za projekte kofinansirane od Evropske unije,
- Ugovore o povjerljivosti podataka u slučaju razmjene povjerljivih podataka i informacija sa trećim licima i korisnicima.

3. USLUGE

3.1 Vrste i broj programa podrške korisnicima / stanarima

Aktivnosti i program podrške IPC Tehnopolis stanarima i korisnicima su podijeljene u 3 grupe:

- Kreiranje novih i jačanje konkurentnosti postojećih crnogorskih preduzeća kroz rad Biznis inkubatora i implementaciju svih definisanih nivoa podrške kao i kroz implementaciju specifičnih ciljanih programa podrške razvoju inovativnih preduzetničkih ideja;
- Unapređenje kapaciteta crnogorskog inovativnog ekosistema u dijelu znanja i vještina kroz organizaciju obuka i treninga;
- Aktivacija, promocija inovativnog preduzetničkog potencijala i izgradnja inovativnog ekosistema u Crnoj Gori kroz organizaciju promotivno edukativnih događaja.

U dijelu kreiranja novih i jačanje konkurentnosti postojećih crnogorskih preduzeća Biznis inkubator u prvim koracima pruža sve neophodne informacije za osnivanje ili razvoj biznisa i služi kao svojevrsna info tačka u procesu razvoja inovativne preduzetničke ideje. U narednom koraku, za sve aplikante koji ispune potrebne definisane uslove dostupna su 4 modela podrške i to: predinkubacija, inkubacija, virtuelna inkubacija i podrška po komercijalnim uslovima. Navedena podrška podrazumjeva neophodnu infrastrukturu, konsultantsku, mentorsku podršku, podršku kroz izgradnju znanja i vještina uz umrežavanje na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, a u skladu sa prepoznatim potrebama stanara definisanu kroz relevantne planove razvoja svakog stanara i pripadajuće akcione planove sa gantogramima aktivnosti. Posebno je važno istaći da je stanarima u dijelu infrastrukturne podrške pored kancelarijskog prostora dostupna podrška laboratorije za industrijski dizajn – TechLab, Biotehnoške laboratorije – BioLab, Data centra, coworking prostora – Code

Hub Nikšić te FILA inovativne laboratorije za oblast pametne poljoprivrede. Navedena podrška je dostupna stanarima potpuno besplatno ili pod subvencioniranim uslovima. Akcenat je stavljen na jačanju podrške u predinkubaciji, gdje se sa stanarima, interno i sa svakim timom pojedinačno, obrađuje više tema, poput: Osnove preduzetništva; Inovativni i startup ekosistem u Crnoj Gori; Targetiranje dostupnih mjera podrške; Istraživanje tržišta; Biznis i tehnološki mentori; Lean start-up metodologija i Lean business model canvas; Validiranje poslovne ideje; Testiranje ideje i izrada prve verzije proizvoda (prototipa); Design thinking i design sprint; Osnove digitalnog marketinga; Modeli monetizacije platforme i finansije; Dostupni alati za pravljenje web sajta/društvenih mreža (bez potrebe znanja kodiranja); Alati za poslovnu komunikaciju; AI aplikacije za podršku poslovanju; Upoznavanje sa zajednicom i umrežavanje; Pravni okvir i oblici organizovanja; Biznis plan i pivotiranje ideje; Prezentacijske vještine i „pitch“.

Posebna pažnja se posvećuje i da se timovi koji prolaze fazu predinkubacije osposobe za apliciranje na pozive koje raspisuje Fond za inovacije Crne Gore, kao i da se upoznaju i iskoriste mogućnosti zakonski propisanih podsticajnih mjera i upisa u Registar inovacione djelatnosti, ali i podršku koju pruža IRF.

Pored rada Biznis inkubatora, IPC Tehnopolis samostalno ili u partnerstvu sa nacionalnim i međunarodnim partnerima radi na razvoju i implementaciji specifičnih programa podrške poput programa predakceleracije BoostMeUp, RISE programa razvoja socijalnog preduzetništva, BEYOND (Business enabling environment for youth employment: „Kreiranje podsticajnog poslovnog okruženja za zapošljavanje mladih u prekograničnom području Republike Srbije i Crne Gore”), u okviru kojeg je, između ostalog, oformljena i mentorska platforma i organizovan Startup kamp za mlade.

Posebno važan segment u dijelu kreiranja novih i jačanje konkurentnosti postojećih crnogorskih preduzeća predstavlja izazov poboljšanja uslova za finansiranje i pristup kapitalu za inovativne i preduzetničke ideje i startup projekte iz Crne Gore. U ovoj oblasti IPC Tehnopolis je kroz privlačenje sredstava iz do-

stupnih međunarodnih fondova pružio značajne mogućnosti za privlačenje kapitala i alternativnih izvora finansiranja i prezentaciju ideja i projekata investitorima, biznis anđelima iz zemlje i regiona. Konkretno, uspostavili smo kontakte i započeli saradnju sa više VC fondova, a posebno ističemo uspješnu interakciju sa vodećim akceleratorima u svijetu, Plug & Play i Tecchstars, unapređujući pristup investicijama za naše startape. Dok smo na regionalnom nivou odlične odnose izgradili sa Digitalnom Srbijom, ICT Venture Fondom i VC Omorika iz Beograda. Takođe, pokrenuli smo izradu Scaling programa za crnogorske startape (u okviru “Twinning Cooperation Programme” - The Main Project under the title “INNOVATION SUPPORT PROGRAMME FOR WESTERN BALKANS”) startape uz podršku Evropske investicione banke, pružajući im priliku za dalji razvoj i internacionalizaciju poslovanja.

U prethodnoj godini, intenzivirali smo aktivnosti i ojačali kontakte sa članicama Western Balkan Startup Alliance, stvarajući snažne partnerske veze za razmjenu iskustava i resursa.

3.2. Saradnja sa akademskom zajednicom

Posebna pažnja IPC Tehnopolis je usmjerena na dodatno umrežavanje i jačanje saradnje sa svim ključnim akterima u oblastima inovacija i preduzetništva kako na nacionalnom tako i na regionalnom i međunarodnom nivou. Na nacionalnom nivou, fokus je na produbljivanju saradnje sa univerzitetskim jedinicama Univerziteta Crne Gore, Univerziteta Donja Gorica ali i sa srednjim školama u Crnoj Gori.

3.3 Saradnja sa poslovnom zajednicom

IPC Tehnopolis u okviru svojih aktivnosti stavlja poseban akcenat na unaprijeđenje znanja zaposlenih u MMSP prije svega u dijelu usvajanja znanja novih savremenih tehnologija. U skladu sa tim, u 2024. godini zaposleni sektora MMSP će imati priliku da prođu relevantne obuke iz oblasti dizajna i štampe, digitalnog marketinga, finansija i prodaje.

3.4 Infrastrukturna podrška i dostupnost stanarima

Kada je u pitanju osnovna infrastruktura, IPC Tehnopolis raspolaže sa 21 u potpunosti opremljenom kancelarijom kvadrature od 9.88 do 26.69 m², multimedijalnom salom površine 114.41 m² kapaciteta do 100 mjesta sa različitim postavkama (pozorišna postavka, okrugli sto, U varijanta, učionica) sa kabinama i opremom za simultani prevod, salom za sastanke površine 41.29 m² kapaciteta do 17 mjesta i učionicom površine 31.70 m² kapaciteta do 10 mjesta, sa modernom audio i video opremom, kao i potrebnom tehničkom podrškom. Coworking prostor Code Hub-a u Nikšiću kapaciteta 30 mjesta namijenjen je stanarima biznis inkubatora, pojedincima i timovima s poslovnim idejama, startup-ovima, IT preduzećima i ekspertima, digitalnim nomadima, svim studentima, freelancerima, turistima i putnicima kojima je potreban prostor za rad, kao i svim osobama koje žele da ostvare poslovne kontakte, dobiju mentorsku podršku i postanu dio coworking zajednice.

Kako je prethodno navedeno, od 2023. godine IPC Tehnopolis koristi prostor u objektu Instituta za crnu metalurgiju površine 182 m², za potrebe Laboratorije za industrijski dizajn, a od 2024. godine prostor u objektu Doma revolucije površine 828 m² će biti priveden namjeni.

3.5. Međunarodna saradnja u cilju pružanja podrške korisnicima i stanarima

Međunarodna saradnja u cilju pružanja podrške stanarima i drugim korisnicima usluga IPC Tehnopolis se u najvećem obimu odnosi na razvoj i implementaciju međunarodnih projekata sa ciljem razvoja inovativnog preduzetništva, modernizacije i unapređenja konkurentnosti privrede, kreiranja novih znanja, razvoja i primjene inovacija, proizvoda i procesa, upotrebe inovativnih tehnologija, uvođenja novih poslovnih modela, kao i razvoj kapaciteta i infrastrukture potrebne za podršku navedenim aktivnostima.

IPC Tehnopolis je u dosadašnjem radu ostvario posebno značajne rezultate u navedenom segmentu kroz razvoj i implementaciju 32 međunarodna projekta. Većina projekata IPC Tehnopolis su kofinansirani od strane Evropske unije kroz dostupne programe po- drške za IPA zemlje, i to: tri transnacionalna programa (Jadransko-jonski, Dunavski i Mediteranski program), dva trilateralna programa (Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora i Južni Jadran), Erasmus + program i Program prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2014 – 2020, u okviru finansijskog Instrumenta pretpristupne pomoći IPA II. Manji broj projekata je finansiran od strane drugih međunarodnih donatora poput GIZ-a, UNDP-a, Regionalne kancelarije za saradnju mladih (RYCO).

U nastavku slijedi tabelarni prikaz projekata koji će se implementirati tokom 2024:

Naziv projekta	Naziv programa	Status na 31. 12. 2023.
Business enabling environment for youth employment-BEYOND	Interreg IPA program prekogranične saradnje Srbija -Crna Gora 2014 - 2020	U toku
Regional Incubator for Social Entrepreneurs -RISE	Francuska agencija za razvoj (AFD), Evropska unija, Regionalna kancelarija za saradnju mladih (RYCO) i Franco-Allemand kancelarija za mlade (OFAJ)	U toku
BoostMeUp vol.3	Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja Crne Gore	U toku
Green Agenda Innovation Accelerator GAIA	Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (GIZ) GmbH	U toku
Knowhow Communities for Accelerating RTI Transfer in the Interreg Danube Region – RTIT	Program Dunavskog regiona	Odobren
Enhancing capacities for technology transfer, company building and innovations in the field of ICT – CapTTict	Program Dunavskog regiona	Odobren

Boosting Smart Specialization and Encouraging Spin - offs in IT across Danube Region – SpinIT	Program Dunavskog regiona	Odobren
An AI/IoT - based system of GEOSensor NETworks for real - time monitoring of unStable tErrain and artificial structures – GeoNetSee	Program Dunavskog regiona	Odobren
BIODiversity and ciTizen science crOss border strategy in soUth adRiatic to protect cetaceanS 2.0 – BIOTOURS 2.0	Interreg IPA program Južni Jadran 2021-2027	Odobren uz uslov
A Cross-Border Initiative for Additive Manufacturing Innovation and Integration – AMTECH	Interreg IPA program Južni Jadran 2021-2027	Odobren uz uslov
Smart Sector Coupling for Decarbonisation of Public Buildings – SMART deCARB	Interreg IPA program prekogranične saradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2021-2027	Prošao administrativnu provjeru, dalja evaluacija u prvom kvartalu 2024.
Cooperation for Development of Cross Border Business Environment Strengthened – CODES	Interreg IPA program prekogranične saradnje Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2021-2027	Prošao administrativnu provjeru, dalja evaluacija u prvom kvartalu 2024.
Strengthening tourism offer in cross - border area through attracting digital nomads to the rural areas – STAR	Interreg IPA program prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora	Evaluacija se očekuje tokom 2024.
Empowering ADRION rural communities to innovate – ADRURAL	Interreg IPA Jadransko - jonski transnacionalni program - Adrion 2021 - 2027	Prošao administrativnu provjeru/evaluacija se očekuje tokom 2024.
Strengthening innovation capacities and jointly services of BSO – Innovation Support Organizations to favour SMEs modernization in Industry 4.0 and digital technologies in blue and green Economy – INCA	Interreg IPA Jadransko - jonski transnacionalni program Adrion 2021 - 2027	Evaluacija se očekuje tokom 2024.
BRIdging the GAP in innovation, skill and readiness level in sustainable multimodal mobility in the Adriatic - lonian region – BRIGA	Interreg IPA Jadransko - jonski transnacionalni program Adrion 2021 - 2027	Prošao administrativnu provjeru/evaluacija se očekuje tokom 2024.
2CBCC - TO Cross-border coworking conference	Western Balkan Fund	Podnesen

Kroz navedene projekte generisan je veliki broj aktivnosti podrške za razvoj inovativne zajednice u Crnoj Gori kroz aktivnosti izgradnje kapaciteta (meet up-ovi, obuke, mentorski programi, inkubacioni programi), unapređenja postojeće i razvoj nove infrastrukture za podršku stanarima i korisnicima (Fab Lab, CNC centar, kabineti za robotiku i mehatroniku, unapređenje coworking prostora Code Hub Nikšić), aktivnosti umrežavanja (B2B i B2C susreti, studijske posjete, studijski boravci, učešće na konferencijama), direktna finansijska podrška, alternativno finansiranje (povezivanje sa VC fondovima, investitorima i biznis anđelima).

Indikator	2024
Broj događaja	80
Broj obuka	11
<i>Događaji pojedinačno</i>	
Mentorske sesije	12
Treninzi	9
Meetup-ovi	7
Radionice	11
Međunarodne konferencije	2
Hakatoni	1
Prezentacije inovativnih biznisa	2
Info dani	6
Startup kamp	1
Sajam	1
Prezentacije	9
Studijske posjete	2
Bootcamp	1
Panel	1
Sastanci	4

Napomena: Navedeni indikatori se odnose na postojeći plan aktivnosti, s tim što će u perspektivi biti više događaja zbog novih ciklusa predakceleracijskih programa RISE i BoostMeUp, koji podrazumijevaju niz dodatnih događaja. Pored navedenog, plan aktivnosti će takođe biti dopunjen aktivnostima iz potencijalno novih projekata.

FINANSIJSKI ASPKET POSLOVANJA IPC TEHNOPOLIS U 2024. GODINI

Finansijski plan je sačinjen u odnosu na zvanično mišljenje Savjeta Agencije za zaštitu konkurencije od 21. 03. 2023. godine da se prenos javnih sredstava IPC Tehnopolis, ne odnosi na državnu pomoć, jer finansiranje istraživačke organizacije i/ili istraživačke infrastrukture može biti u potpunosti isključeno iz područja primjene pravila o državnoj pomoći, pod uslovom da je ekonomska upotreba isključivo sporedne prirode (do 20% ukupnog godišnjeg kapaciteta te organizacije). Plan je takođe prilagođen iznosu od 800,000.00 € koji predstavlja sredstva opredijeljena IPC Tehnopolis na osnovu Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu (Sl. list, br. 124/23). Zahtjev za izdvajanja iz nacionalnog budžeta kroz sredstva koja prijavljuje tada Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja dostavljen je nadležnom ministarstvu 31.07.2023. godine te su na osnovu tog zahtjeva opredijeljena sredstva u budžetu. Podnijeti zahtjev glasio je na iznos 910,338.00 €, dok je odobreni iznos 800,000.00€

U narednoj tabeli (Tabela br. 1) dat je pregled planiranih opštih i zajedničkih izdataka IPC Tehnopolis koji su nužni za bazično funkcionisanje IPC Tehnopolis (zarade zaposlenih, upravljanje, redovno održavanje objekta i opreme, snabdjevanje električnom energijom, vidljivost IPC Tehnopolis, zakonske obaveze osiguranja, zaštite na radu, servisiranja opreme).

Tabela br. 1

<i>Vrsta izdataka</i>	<i>Iznos (€)</i>
Izdaci za bruto zarade zaposlenih i naknade zarada	380,500.00
Izdaci za bruto naknade članovima OD	36,000.00
Izdaci za konsultanstske usluge i ugovore o djelu	9,000.00
Izdaci za službena putovanja	8,087.00
Izdaci za osiguranje zaposlenih	2,400.00
Izdaci za osiguranje opreme i objekta	3,000.00
Izdaci za sredstava za higijenu i čišćenje	4,000.00
Izdaci za kancelarijskog materijala	4,000.00
Izdaci za telekomunikacione usluge	10,000.00
Izdaci za električnu energiju	26,000.00
Izdaci za gorivo	7,000.00
Izdaci za vodovodne i komunalne usluge	3,000.00
Izdaci za Nabavku robe-kafeterija	6,000.00
Izdaci za održavanja objekta i opreme	21,873.00
Izdaci za održavanje prostora i opreme za BioLab	3,200.00
Izdaci za održavanje prostora i opreme za Tech Lab	6,500.00
Izdaci za održavanja i registracije vozila	3,500.00
Izdaci za sitni i potrošni materijal	1,500.00
Izdaci za sitni i potrošni materijala za rad BioLab-a	11,365.00
Izdaci za sitni i potrošni materijala za rad Tech Lab-a	5,100.00
Izdaci za izradu i štampu promotivnog materijala	7,000.00
Izdaci za oglašavanje i marketing	4,000.00
Izdaci za zaštitu na radu	1,700.00
Izdaci za sertifikacije ISO standarda	2,500.00
Izdaci za provizije	3,000.00
Izdaci za PTT usluge i takse	1,000.00
Izdaci za kamate po overdraft kreditu	5,000.00
Izdaci za članarinu i kotizaciju	2,800.00
Izdaci za reprezentaciju	3,000.00
Ostali nepredviđeni izdaci	10,000.00
Ukupno	592,025.00

U nastavku slijedi obrazloženje najznačajnijih izdataka u ovoj grupi.

Najveći procenat 64.27% izdataka za redovno poslovanje odnosi se na bruto zarade zaposlenih i naknade zarada.

Planirani izdaci za zarade odnose se na postojeći broj zaposlenih (26), kao i na planirano dodatno zapošljavanje u toku 2024. godine koje se temelji na realnim potrebama IPC Tehnopolis i planiranom razvoju Data centra, projektnih aplikacija, implementacije projekata i novih infrastrukturnih segmenata. Zapošljavanje je planirano na sledećim pozicijama:

- menadžer Data centra - 1 izvršilac;
- saradnik/ca menadžera za programske aktivnosti - 1 izvršilac;
- saradnik/ca za finansije i računovodstvo - 1 izvršilac;
- saradnik/ca menadžera za upravljanje projektima - 1 izvršilac;
- higijeničar/ka - 1 izvršilac.

Sve navedene radne pozicije, osim menadžera Data centra su već sistematizovane važećem Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Izdaci za bruto naknade članovima Odbora direktora odnose se na ukupan izdatak naknada za pet članova Odbora direktora, pod pretpostavkom da će svi imenovani članovi Odbora direktora imati pravo na naknadu u iznosu definisanom u prethodnoj Odluci Vlade Crne Gore. Naknade članova Odbora direktora obračunavaju se u nivou prosječne neto zarade u 2023. godini u IPC Tehnopolis koja je u 2023. godinu iznosila je 745.64 €. Predsjedniku Odbora direktora u 2024. godini pripada navedeni iznos, dok će članovima Odbora direktora neto naknada iznositi polovina navedenog iznosa odnosno 372.82 €.

Izdaci komunikacionih usluga odnose se na fiksnu, mobilnu telefoniju, interneta kao i online Zoom platforme uspostavljene usled potrebe za organizacijom niza zahtjevnih događaja i webinarara na online način.

Izdaci za održavanje objekta i opreme odnose se na izdatke za zakonom propisane servise kao i izdatke održavanja koji opremu održavanju funkcionalnom (servis lifta, deratizacija i dezinsekcija, tehnička zaštita, servis PP aparata, servis sistema za dojavu požara, servis agregata, servis klima, servis UPS Sistema, sistem slabe struje, jarboli, krećenje objekta). Dodatan izdatak redovnog poslovanja u 2024. godini čine i održavanje opreme i nabavka repro materijala za laboratorije kako bi se oprema održavala funkcionalnom.

Planirani izdaci za programe podrške i aktivnosti na razvoju inovacionog ekosistema Crne Gore prikazani su u tabeli u nastavku.

Programi i aktivnosti podrške	Iznos (€)
Predakceleracijski program	100,000.00
Biznis inkubator	21,500.00
Dani nauke	3,000.00
Međunarodna konferencija CBCC	5,000.00
Hakaton	5,000.00
Kamp za mlade - start up kamp	10,000.00
Ukupno	144,500.00

Predakceleracijski program – BoostMeUp 4

Predakceleracijski program BoostMeUp predstavlja nacionalnu platformu za razvoj inovativnog ekosistema u Crnoj Gori. Ovaj program obuhvata aktivnosti usmjerene na selekciju najboljih crnogorskih inovativnih ideja, analizu i usmjeravanje njihovog razvoja kroz edukacije, grupnu i individualnu podršku njihovom unapređenju, kao i finansijsku podršku timovima koji su kreatori tih ideja, a sve to kako bi kreirali proizvod ili uslugu kojom doprinose konkurentnosti ekosistema i održivom razvoju Crne Gore zasnovanom na inovacijama. Za predakceleracijski program u 2024. godini neophodno je izdvojiti sredstva u iznosu od 100,000.00 €.

Biznis inkubator

Za stručno usavršavanje internog kadra, poboljšanje metodologije, angažovanje adekvatnih biznis i tehnoloških mentora, te eksternih eksperata i kompanija, za promotivne kampanje i prepoznate potrebe stanara i inovatora u dijelu razvoja njihovih ideja u oblastima: analize tržišta, razvoja proizvoda i brenda, komunikacionih aktivnosti i promocije, zaštite intelektualne svojine, razvoja tehnologija i proizvodnog procesa i izradu prototipa u laboratorijama IPC Tehnopolis, uz podršku u nabavci neophodnih materijala i preplate na potrebne web aplikacije, neophodno je u narednoj godini izdvojiti sredstva u iznosu od 21,500.00 €.

Dani nauke

Poseban segment aktivnosti predstavlja doprinos IPC Tehnopolis obilježavanju festivala "Dani nauke i inovacija". U okviru festivala IPC Tehnopolis organizuje niz događaja sa ciljem da kreativnim sadržajima, obukama, interaktivnim predavanjima i prezentacijama približi nauku i inovacije svim uzrastima i ciljnim grupama koje podrazumijevaju predškolce, učenike osnovnih škola i srednjih škola, inovatore/startup-ove, stanare biznis inkubatora IPC Tehnopolis, studente, i sve zainteresovane građane kojima raznovrsnim sadržajem promoviramo nauku i važnost inovacija za cjelokupan društveni i ekonomski razvoj. Planirani iznos od 3,000.00 € podrazumijeva izdatke za pripremu i organizaciju više događaja u okviru festivala.

Međunarodna konferencija – Cross Border Coworking Conference

Cilj konferencije „Cross Border Coworking Conference“ je promocija regiona Zapadnog Balkana kao destinacije digitalnih nomada, i predstavljanje koncepta digitalnih nomada, prednosti njihovog boravka i rada za privredu, turizam i kulturu zemalja, kao i predstavljanje prednosti i nedostataka regiona kada je u pitanju odgovaranje na njihove potrebe. Regionalni i međunarodni stručnjaci na konferenciji dijele svoja iskustva kroz seriju inspirativnih predavanja, radionica i panel diskusija. Nedostajući iznos za sprovođenje konferencije je samo 5,000.00 €, usled činjenice da je IPC Tehnopolis akumulirao 21,500.00 eura u prethodnoj godini, na osnovu donacija i sponzorstva za potrebe organizovanja konferencije.

Hakaton

Hakaton je vrsta takmičenja koje traje 24 ili 48 časova, tokom kojeg takmičari (timovi) pokušavaju da osmisle rješenje za definisani problem, koje može biti softversko ili hardversko, ili softversko-hardversko. Hakaton stavlja akcenat na preduzetnički aspekt stvarajući temelje za budući razvoj i osnivanje startup preduzeća, budući u takmičarima želju za ostvarivanjem sopstvenog preduzetničkog potencijala. Sa druge strane, iako su takmičarskog karaktera, svi hakatoni imaju zajednički cilj – dijeliti znanje i iskustvo te usvojiti nove vještine kroz rad i povezivanje sa drugim profesionalcima. Hakatoni rezultiraju radnim verzijama idejnih rješenja za definisane probleme kojima se preispituje vrijednost ideje i procjenjuje njena isplativost u kontekstu nastavka rada na njoj. Najčešće birana ciljna grupa hakatona su studenti koji na ovaj način svojim inovativnim pristupom doprinose rješavanju ključnih problema zajednice, ali i razvijaju programe-rske vještine i preduzetnički duh. Nedostajuća sredstva za organizaciju Hakatona iznose 5,000.00 eura, uzimajući u obzir činjenicu da IPC Tehnopolis u okviru projekta Beyond raspolaže dijelom sredstava za organizaciju ove aktivnosti.

Start – up kamp

Start-up kamp je višednevni događaj na kojem učesnici, najčešće studenti, kroz niz radionica i prezentacija uče o preduzetništvu, načinima prepoznavanja dobre biznis ideje, procesu izrade biznis planova i putu do investicije. Cilj kampa je edukacija i transfer znanja, razmjena iskustava sa uspješnim preduzetnicima, startupovima kao i motivacionim govornicima, i umrežavanje budućih preduzetnika. Planirani iznos od 10,000.00 € podrazumijeva izdatke za pripremu i organizaciju jednog regionalnog kampa za mlade preduzetnike.

Unapređenje kapaciteta zaposlenih

Planirani izdaci za razvoj kompetencija, znanja i vještina zaposlenih IPC Tehnopolis prikazani su u sledećoj tabeli.

Unapređenje kapaciteta zaposlenih	Iznos (€)
Razvoj kompetencija, znanja i vještina zaposlenih IPC Tehnopolisa	20,000.00
Ukupno	20,000.00

IPC Tehnopolis kontinuirano posvećuje značajnu pažnju dodatnim edukacijama i usavršavanjima zaposlenih kako kroz internu razmjenu znanja i iskustava tako i kroz prisustvo brojnim radionicama, obukama, treninzima, studijskim posjetama na nacionalnom ali i međunarodnom nivou, sve u cilju jačanja kapaciteta inovativnog i preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori i potencijala za kreiranje i sprovođenje novih i unapređenje postojećih programa podrške razvoju inovacija u Crnoj Gori. Za potrebe razvoja kompetencija, znanja i vještina zaposlenih IPC Tehnopolis kroz pohađanje raznih obuka i organizaciju studijskih putovanja primjerima dobre prakse EU i regiona potrebno je obezbijediti sredstva u iznosu od 20,000.00 €.

Razvoj i unapređenje tehničkih kapaciteta laboratorija

Izdaci za razvojne aktivnosti TechLab i BioLab prikazani su u tabeli u nastavku.

Unapređenje tehničkih kapaciteta laboratorija	Iznos (€)
Izdaci za materijal, i sirovine za razvoj BioLab	16,975.00
Izdaci za materijal, opremu i sirovine za razvoj Tech Lab	26,500.00
Ukupno	43,475.00

Biotehnoška laboratorija BioLab Tehnopolis

U toku 2024. godine u skladu sa Planom rada i razvoja biotehnoške laboratorije, BioLab Tehnopolis će sprovoditi sledeće aktivnosti:

- testiranje tehničke ispravnosti mehanizacije koja se koristi za upotrebu pesticida i edukacija poljoprivrednih proizvođača o značaju navedenog;
- praćenje vegetacionog ciklusa dronom;
- detekcija patogenih bakterija u proizvodima animalnog porijekla PCR metodom;
- rad na sprovođenju agrohemijskih analiza zemljišta i ispitivanju fizičko-mehaničkih osobina;
- analiza farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u uzorcima mlijeka;
- implementaciji standarada u cilju priprema za proces akreditacije;
- unaprijeđenju kapaciteta kadra u vidu pohađanja određenih obuka.

Pored redovnog rada, BioLab će raditi na proširenju usluga u cilju unaprijeđenja i razvoja sistema podrške. Kroz aktivnosti pružanja podrške, želimo da doprinesemo jednoj od prioritarnih osa u okviru Strategije pametne specijalizacije, koja se odnosi na Održivu poljoprivredu i lanac vrijednosti hrane. Dugoročan plan razvoja BioLab-a će se ogledati kroz uvođenje inovativnih tehnologija za analize, kontrolu kvaliteta, praćenje procesa razvoja zasada/usjeva u cilju doprinosa održivosti zemljišta i poljoprivredne proizvodnje

Za potrebe razvojnih aktivnosti BioLab Tehnopolis potrebno je obezbijediti sredstva u iznosu od 16,975.00 €.

Laboratorija za industrijski dizajn TechLab Tehnopolis

U 2024. godini strateški ciljevi laboratorije za industrijski dizajn su:

- Pružanje besplatne podrške članovima biznis inkubatora IPC Tehnopolis, inovatorima i akademskoj zajednici
- Organizovanje i održavanje obuka za 3D tehnologije modelovanja i štampe, i obučavanje za CNC operatera na glodalici, strugu i mašinskom obradnom centru sa 4-ose.

U cilju dostizanja željenog kvaliteta rada u skladu sa postavljenim ciljevima, u 2024. godini planirano je sprovođenje aktivnosti vezanih za uspostavljanje i promociju edukativnog CNC centra lociranog u halskim prostorijama ICM-a Nikšić, kao i adaptacija prostora i izmještanje 3D tehnologija u prostor Doma digitalne revolucije. Na taj način će se dobiti dvije zasebne cjeline - jedna namijenjena CNC, a druga 3D tehnologijama, koje su u potpunosti adekvatne za rad i koje ispunjavaju sve zahtjeve vezane za nesmetano funkcionisanje Laboratorije. Potencijalan prihod koji će se ostvariti od pruženih komercijalnih usluga će biti investirani u kupovinu alata, softvera i dodatne opreme za mašine koje TechLab posjeduje, i usavršavanje znanja zaposlenih Laboratorije kojim će se obezbijediti konstantno širenje mogućnosti i podizanje kvaliteta besplatne podrške koju laboratorija za industrijski dizajn pruža članovima biznis inkubatora IPC Tehnopolis, inovatorima, sektoru mikro i malih preduzeća i članovima akademske zajednice sa prostora Crne Gore.

Za potrebe razvojnih aktivnosti TechLab Tehnopolis potrebno je obezbijediti sredstva u iznosu od 26,500.00 €.

Planom je projektovano pokrivanje izdataka iz sledećih redovnih izvora finansiranja:

<i>Izvori finansiranja</i>	<i>Iznos (€)</i>
Budžet – Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija	800,000.00
Prihodi od zakupa - kancelarije stanara	28,000.00
Prihodi od zakupa sala	10,000.00
Prihod od kafeterije	12,000.00
Prihodi od organizacije događaja	7,000.00
Prihodi od usluga	7,000.00
Opština Nikšić -organizacija obuka	10,000.00
Refundacije trudničko/porodiljsko	14,000.00
Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	5,371.90
Ukupno	893,371.90

Na osnovu Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu „Službeni list Crne Gore”, br 124/23 od 31.12.2023, za IPC Tehnopolis su iz budžeta Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija (Ostali transferi institucijama) opredijeljena sredstva u iznosu od 800,000.00 €.

Dodatni planirani prihodi koje IPC Tehnopolis obezbjeđuje od sopstvenih usluga i inicijativa iznose 93,371.90 €.

U toku 2024. IPC Tehnopolis nastavlja sa implementacijom projektnih aktivnosti, kroz nastavak implementacije projekata koji nijesu završeni u 2023. godini, kao i kroz početak implementacije novih projekata. U skladu sa tim očekuju nas sledeće kategorije troškova i ulaganja u opremu.

Napomena: Navedeni indikatori se odnose na postojeći plan aktivnosti, s tim što će u perspektivi biti više događaja zbog novih ciklusa predakceleracijskih programa RISE i BoostMeUp, koji podrazumijevaju niz dodatnih događaja. Pored navedenog, plan aktivnosti će takođe biti dopunjen aktivnostima iz potencijalno novih projekata.

<i>Projektne aktivnosti</i>	<i>Iznos (€)</i>
Izdaci za zarade	122,998.35
Izdaci za kancelarijski i administrativni	14,898.89
Izdaci za službena putovanja	25,621.59
Izdaci za externe experate	104,810.50
Ulaganja u opremu	8,107.00
Radovi i podrška start up timovima	85,629.72
Ukupno	362,066.05

Prihod od projektnih aktivnosti su planirani u iznosu od 209,079.23 €.

<i>Vrsta prihoda</i>	<i>Iznos (€)</i>
Prihodi od međunarodnih projekata	159,079.23
Prihod od nacionalnih projekata	50,000.00
Ukupno	209,079.23

U toku 2024. godine očekuju se uplate i od izvještaja koji su sertifikovani u 2023. godini i one će iznositi 87,483.23 € eura

<i>Očekivani prilivi od sertifikovanih izvještaja iz 2023 godine</i>	<i>Iznos (€)</i>
AweS0Me	38777.59
BlueAir	45651.72
BioTourS	3053.92
Ukupno	87483.23

Kako bi IPC Tehnopolis u skladu sa novoodobrenim projektima redovno servisirao projektne aktivnosti Prva banka je za potrebe predfinansiranja i kofinansiranja EU projekata odobrila kredit u iznosu od 100,000.00 € sa rokom dospijeća 27.10.2024. godine, kamatnom stopom 5% na godišnjem nivou i zateznom kamatom 2% na mjesečnom nivou.